

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103.

Telephone: 431-6344

50-ti metai

Spalis - October 15, 1965

Nr. 111

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

PRIEŠ PANCŪZIJOS RINKIMUS

DE GAULLE POZICIJOS LAIKOMOS TOKIOMIS STIPRIOMIS, KAD JO
OPONENTAMS VISAI NEPRAVARTŲ EITI Į RINKIMUS, KURIE GALI
PARODYTI JŲ VISIŠKĄ NEPOPULIARUMĄ.

Vytautas Meškauskas

Gruodžio 5 d. Prancūzijoje bus renkamas prezidentas. Kadangi visai aišku, kad tuos rinkimus laimės dabartinis prezidentas gen. de Gaulle, jei jis tik leis išrinktą, turėsime reikalą ne su normaliais rinkimais, bet daugiau su plebiscitu, kuris septyniems metams pratęs 75 metų amžiaus sulaukusio de Gaulle viešpatavimą.

Kodėl de Gaulle toks populiarus? Tam yra daug priežasčių. Pirmiausia, Prancūzija pergyvena gerbūvio laikotarpį. Antra, buvusi seiminė sistema daugumos prancūzų akys gerokai susikompromitavo. Trečia, gerokai dėl to susipūnėjusios politinės partijos negali susijungti stipresnei opozicijai ar net išstatyti bendrą kontra-kandidatą. Ketvirta, nors Prancūzijoje ir yra kalbos bei spaudos laisvė, televizija ir radijas yra išimtinoje vyriausybės žinioje. Tokiu būdu prezidentas naudojasi labai įtakingu forumu, kuris kitiems politikams yra neprieinamas. Pagaliau, prancūzai, kurie pralaimėjo II Pas., Indokindijos ir Alžiro karus, kažkaip jaučia simpatiją ilgam generolui, kuris kalba apie Prancūzijos garbės atstatymą. Vienu žodžiu, turėtų įvykti kokia didesnio masto katastrofa, kad de Gaulle nebūtų išrinktas.

Savaime aišku, kad tokioje atmosferoje labai sunku ką nors pasiekti de Gaulle politiniams priešams. Politikas gali daugiau laimėti populiarumo padėdamas de Gaulle, negu jam priešindamasis. Priešindamasis jis gali likti visai nežinomas. Už tai šioji tokia opozicija gali sudaryti tik politikai, išpopuliarėję seiminiais laikais. Bet tuos laikus mažai kas nori prisiminti...

Dėl to partijai išstatyti savo kandidatą prieš de Gaulle reiškia savo negalios pademonstravimą. Normalu, kad tokiais atvejais kalbama apie koalicinį kandidatą. Socialistas Deffere bandė sudaryti socialistų ir nuosakiečių vidurio partijų koaliciją, tačiau niekas iš to neišėjo. Dabar socialistai išstatė bendrą kandidatą su komunistais François Mitterand'as, seiminiais laikais buvęs net vienuolika kartų ministru. Savo atskiros kandidato komunistai neišstatė todėl, kad jis greičiausiai negautų 4 milijonų balsų, kuriuos normaliai per rinkimus surenka komunistai. Už tai jiems apsimoka paremti socialistų kandidatą. Jei jis gaus gana daug balsų, jie galės sakyti: mes už jį balsavom. Jei mažai: jis ne mūsų žmogus. Čia reikia atsiminti, kad de Gaulle užsienio politika, siekianti išardyti NATO ir neleisti susidaryti tikrai vie-

ningai Vakarų Europai, labai patinka Maskvai, kuri turi įtakos ir Prancūzijos kompartijai.

Mitterand'as, bent iki šiol, smarkiai kritikavo tokią de Gaulle politiką. Jis buvo ir už NATO ir už politinį Vakarų Europos susivienijimą ir už platesnę Atlanto sąjungą. Kiek daug tų savo pažirų jis turėjo atsakyti, kad gaus komunistų pritarimą ir balsus?

Kiekvienu atveju šiuo metu žinomi kandidatai: de Gaulle ir Mitterand'as dabar yra vienoje srityje bendrų pažirų, būtent, kad Europos likimas priklausys nuo jų susitarimo su sovietais.

Ar iš tikrųjų Prancūzijoje neliko Vakarų Europos vienybės šalininkų? Sakoma, kad jų netruksta, tačiau jie šiuo metu neturi jokios galimybės pademonstruoti savo galios. Jų kandidatų galėtų būti buv. ministeris pirmininkas liberalas Antoine Pinay. Tas tačiau atsisako statyti savo kandidatūrą per būsimus rinkimus, nebent ištiktų kokia katastrofa. Tuo atveju, t.y. de Gaulle kuriuo nors būdu išnykus, jis sutiktų užimti generolo vietą ir laimėti rinkimus! Be tos katastrofos jis rinkimų nesitiki laimėti ir todėl geriau susilaiko nuo progos parodyti savo populiarumą ar nepopuliarumą.

rumą ar nepopuliarumą.

Sakoma, kad socialistų vadas Guy Mollet slapta įkalbinėja Pinay išstatyti savo kandidatūrą. Girdi, jei per rinkimus ne vienas iš kandidatų, de Gaulle, Mitterand, Pinay ir dar koks kraštutinių dešiniųjų atstovas, negautų absoliutinės daugumos, tada pagal įstatymą turėtų būti antri rinkimai tarp dviejų daugiausiai balsų gavusių kandidatų. Tuo atveju Mitterandas pasitrauktų iš rinkimų, net jei ir būtų gavęs daugiau balsų už Pinay, o už jį tada balsuotų ir kairieji ir dešinieji. Tačiau tokia kombinacija vargiai yra galima, nes komunistai balsuos mieliau už de Gaulle negu už daugiau proamerikietišką Pinay, be to, tas pats Pinay kol kas dar atsisako išstatyti savo kandidatūrą, kas reiškia, jog jis tokios kombinacijos galimybę netiki.

Pagaliau ir de Gaulle nepila vandens ant savo oponentų malto.

Jis, pavyzdžiui, pasisakė prieš NATO dabartinę formą. Jis sako, kad senesnės mados sąjunga be integruotos vadovybės, tačiau susilaiko nuo bet kokių smulkmenų paskelbimo iki rinkimų. Tuo būdu jis duoda progos galvoti, kad gal jam dar pasiseks susitarti su amerikiečiais didesnei Prancūzijos garbei ir naudai.

KAIP SU MAŽAJA LIETUVA?

Ryšių su Maskvoj paskelbta pramonės valdymo reforma, Lietuvoje daugeliui kyla klausimas, kaip dabar bus su Mažąja Lietuva -- Kaliningrado sritimi vadinama rusų kolonija.

Jau dvidešimt metų, kaip valdinės viršūnės Lietuvoje nuolat lietuviams primena, kad tik "broliški tarybinių tautų ir ypač didžiosios rusų tautos pagalbos dėka turim sostinę Vilnių ir langą į jūrą -- Klaipėdą". Tas priminimas nuolat žadina klausimą -- kodėl gi ne visą Mažąją Lietuvą?

Tulas turis ryšių su vilniškėmis viršūnėmis ir turis iliuzijų, kad tos viršūnės nori ar gali vykdyti bent kiek savarankiškos bei lietuvių interesais paremtos politikos, stengiasi tildyti tą neparankų klausinėjimą: esą, reikia turėti kantrybės ir viskas bus, kaip norima. Sako, jau tuoj po karo ta sritis galėjusi būti prijungta prie Lietuvos (tai yra, prie LTSR), bet "mūsų vadai tada nutarė, kad Lietuvoje nėra tiek jėgų, tokiai atsakomybei prisiminti." Buvo aiškinama -- irgi neviešai, -- kad tos srities klausimas turis pribręsti. Pribrėndimas

vyko tokia linkme, kad Mažąją Lietuvą neliko nei vieno vietovardžio nepakeisto rusiškai, ir toji sritis atsirado net 666,000 naujų gyventojų, beveik vien rusų.

O kai prieš trejetą metų tos srities pramonės (tik pramonės) valdymas tapo formaliai pavestas vilniškei liaudies ūkio tarybai, Lietuvoje vėl patyliams imta skleisti iliuzija, kad "tas kraštas jau artėja prie mūsų, nes visi svarbieji jo ūkiniai reikalai jau tvarkomi Vilniuje".

Dabar liaudies ūkio tarybų panaikinimas ir pramonės centralizacija visiškai panaikino ir šios iliuzijos pagrindą. Didesnioji Kaliningrado kolonijos pramonės dalis vėl pereis tiesioginėms maskvinėms ministerijų žinion. Lieka dar viešai neatsakytas klausimas, ar smulkesnioji tos srities pramonė bus perduota vilniškiams ar maskvinėms (RSFSR) sąjunginių-respublikinių ministerijų padaliniais.

* IŠ SEPTYNIŲ Lietuvoje turėjusių nuspėjamą išradėjo titulą tik du buvo lietuviai: A. Repšys ir V. Mickevičius, abu iš Grigiškių popierio kombinato.

Spalio 4, Vilniuje sušaukto išradėjų ir racionalizatorių suvažiavimo išvakarėse, dar dviem lietuviams suteikė tokius titulus: J. Lakštauskui, Kauno Politechnikos inst. vyr. dėstytoji, ir Petriui Motiekačiui, Šiaulių odos kombinato vyr. konstruktoriui. (E)

* KELI KOMJAUNUOLIAI iš Kauno statybos darbininkų bendrabučių viešai per Komjaunimo Tiesą pareiškė pasipiktinimą greitosios pagalbos negreitumu. Iš Alytaus atvykęs ir bendrabutyje įsikūręs jaunuolis staiga susirgo. Kiti, nubėgę prie telefono, šaukė greitąją pagalbą, bet iš ten ėmė juos klausinėti visokių nereikalingų dalykų -- "kas, kur ir kodėl", -- pirma iš viso atsisakę siųsti mašiną, o paskui, kai po pusvalandžio atsiuntę, ligonis jau buvo nebegyvas.

Įvykį tiriant paaiškėjo, kad greitoji pagalba pavėlavo visų pirma todėl, kad vairuotojas negalėjęs rasti bendrabučio Kauno Ramybės gatvė: šaukiantieji sakė, kad 10 numeris, o pasirodė, kad bendrabučio numeris 40. Ta proga Komj. Tiesą nurodo, kad su namų numeriais netvarka netik Kaune, bet ir Vilniuje.

O greitosios pagalbos budėtoja šaukdančius klausinėjo todėl, kad įtarė, jog gal koki chuliganai šaukia. Kaune per pastaruosius tris mėnesius greitoji pagalba be reikalo buvusi iššaukta 142 kartus. Vilniuje kiekvieną parą esą vidutiniškai po 5 - 6 kartus iššaukia greitąją pagalbą koki slapukai. Klaipėdoje 3-4 kartus per dieną. Be to, dešimtimis atvejų iškvietimai būna betiksliai, dėl menkniekių. Dėl to greitosios pagalbos budėtojai esą dezorientuoti. Vaistų prieš tok chuliganizmą, -- sako Komj. Tiesos spec. korespondentas, -- kol kas niekas negali išrasti. (E)

* STAIGA MIRĖ Mosėdžio pavyzdinio kolūko pirmininkas Zigmas Dzimisėvičius. Visuose Vilniaus laikraščiuose įdėtas nekrologas su fotografija, nes Dzimisėvičius buvo pagarsėjęs kolūko pirmininkas, ir 1958 - 62 metais buvo net deputatas visos sovietijos soviete. Būdinga jo karejera. Gimęs 1925 metais, Leipalingio valsčiaus Vilkininkų kaime -- gausioje mažažemio šeimoje, -- anot nekrologo, "buvo priverstas pelyntis juodos duonos kėsnį". Tačiau (kada "neturtingiems mokykla buvo neprieinama") Dzimisėvičius baigė šešerių metų pradinę mokyklą ir paskui A. Kirsnos žemės ūkio mokyklą. To, nors ir "buržuazinės mokyklos" mokslo pasiekimas, kad Dzimisėvičius, vos krusams grįžus Lietuvon, 1945 pradžioje tapo Lazdijų mašinų - traktorių stoties vyriausiu agronomu. Paskui buvo apskrities žemės ūkio skyriaus vedėjas -- viso apskrities agronomų viršininku. Bet Raudonosios Vėliavos ordiną ir deputato titulą įgijo pasižymėjęs Mosėdžio kolūkyje.

* RUGSĖJO PABAIGOJ Vilniuje buvo sušaukta tarprespublikinė mokslo šaka šį kartą buvo -- sovietijos valdžios esančių tautų kultūrinis bendradarbiavimas ir tolesnis suartėjimas. Kaip ir su kuo suartėti, konferencijoje -- vykstančioje Lietuvos sostinėje -- dėsė: G. Zimanas, A. Chomogorovas (iš Latvijos), K. Čalik (iš Estijos), A. Motočka (iš Minsko), I. Davidkovas (iš Mosaisko, nuo Maskvos), A. Arnoldovas (iš Maskvos), M. Džunusovas (iš Maskvos). Keturi lietuviai (mokslininkai?) konferencijoje tik dalyvavo: J. Manušis, R. Songaila, P. Mišutis (visi iš vilniškio kompartijos centro) ir J. Banaitis (kultūros ministras).

* PIRMASIS SPALIO SEKMADIENIS visoj sovietijoje paskelbtas nuo šiol būsiąs laikomas mokytojų švente. Ir Lietuvoje tą dieną visoj spaudoj buvo prirašyta eilės pagyrų mokytojams -- daugumas labai primena pradžiamokslų išmoktas prakalbėles ar

Dr. Steponas Biežis.

Pagerbiamas dr. Stp. Biežis

* DR. ST. BIEŽIS, žinomas ne tik Chicago, bet ir viso pasaulio lietuvių tarpe savo nepaįstama veikla, yra vienu iš 6 Chicago piliečių, atrinktų suteikimui Distinguished Achievement Award, kurį kasmet suteikia Immigrants Service League.

To ypatingo atžymėjimo išlaimė įvyks Chicagoje, spalio 19 d. Drake Hotel didžiojoje salėje. Atžymėjimai yra teikiami rinktiniais Chicago piliečiams, pasidariusiems imigrantų pagalbai, tremtinių šalpoje. Dr. St. Biežio toks atžymėjimas

mas vertas ne tik visų lietuvių dėmesio, bet kartu yra pasididžiavimą kelias šio garbingo lietuvių veikėjo iškilimas ir jo kitių darbų ir pasižymėjimų vertinimas.

Kartu su Chicago lietuvių visuomene jungiamės su šiltais sveikinimais ir linkėjimais.

Dėl atžymėjimo įteikimo iškilimų tikslesnį informaciją galima gauti paskambinus Chicagoje Immigrants Service League, tel. EA-7-5646 arba nuvykus į tą įstaigą 608 So. Dearborn St.

BOMBA, KURI NENUKROTO...

Time (spalio 15) rašo, kad vienu iš pastoviausių kaltininkų Amerikai Azijoje yra tai, kad numetimas atominės bombos ant Japonijos miestų buvo grindžiamas rasiniais sumetimais. Sako, kodėl jos nepanaudojo prieš nacius.

Tuo klausimu paaiškinimą suteikė ats. lt. gen. Leslie R. Groves, vadovavęs Manhattan Project, pareiškdamas, kad, kaip tik priešingai prezidentas Rooseveltas buvęs pasiruošęs pakeisti planus įsakant atominę bombą numesti Vokietijoje.

Rooseveltas buvo nusistatęs išvengti Europoje karinės padėties, kuri liktų be išeities. 1944 m. gruodžio 30 d., kada aliantų ofensyva atsidūrė sunkioje būklėje, Groves ir karo sekretorius H.L. Stimsonas nuvyko pas Rooseveltą paaiškinti, kaip vyksta atominės bombos gamyba. Rooseveltas pareiškė panaudoti atominę bombą, kad priverstų nacius kapituliuoti, jei tai bus reikalinga. Nors pirmosios bombos bandymas sprogdinimas nebuvo numatytas anksčiau, kaip liepos 16 d. New Mexico valstijoje -- 21 dieną prieš numatant ją ant Japonijos -- Groves pasižadėjo prezidentui: "Mes galime ir norime tai padaryti".

rašinėlius motinos dienos proga. Lietuvoje mokytojų šventė dabar užima buvusią Lietuvos politikos šventės vietą, nes data labai artimai sutampa. (E)

Toks nutarimas liko nebereikalingas, kada JAV kariuomenė 1945 m. sausio 3 d. galutinai sutriuškino nacių šarvuotųjų divizijų pasipriešinimą, tuo leidžiant aliantų atakai žengti pirmyn, tuo pačiu išgelbstint vokiečius nuo dar baisesnio likimo.

* AMBASADORIUS AHAMED HILMY DIDI, atstovaujantis Maltivų Salų nepriklausomą valstybę, iš JTO tribūnos pareiškė, kad jis didžiuojasi galėdamas atstovauti mažiausiai valstybei šiame tautų sambūryje. Maltivų Salų grupė, į pietvakarius nuo Ceylono, neseniai gavo nepriklausomybę ir buvo priimta į JTO. Tai valstybė, turinti 90,000 gyventojų.

* "EKONOMINIŲ BAUGINIMŲ" pavadinu kai kurių organizuotų grupių pastangas boikotuoti įmones, importuojančias prekes iš komunistinių valstybių. Retkėję net Valstybės, krašto apsaugos ir prekybos sekretorių laišku, kad nuraminti didžiąsias JAV tabako bendroves, kurioms grąšinama boikotu už Jugoslavijos tabako naudojimą cigaretėse.

Toks "ekonominis bauginimas", sakoma aukštųjų administracijos pareigūnų laiške, yra ne kas kita, kaip "kaprizingas kišimasis į svarbų konstitucinės vyriausybės veikimo procesą".

Castro: - Užtenka tik užpildyti anketą ir galėsi emigruoti...

Kas nauja Pasaulyje

* VAK. BERLYNE raudonais dažais buvo apšlakstytas sovietinių kosmonautų linuzinas, lydinį demonstrantų šūkdams: "Šalin mūsų sieną!", "61 pabėgėlis nušautas prie mūsų sienos!" Kosmonautai Bellajevs ir Leonovas su žmonomis buvo išlydėti prancūzų karinės policijos 60 mylių greičiu į R. Berlyno pusę.

* PASIPIKTIŲ ISPANAI savo didžiausiam Madrido dienraštyje, net trijose laidose ir pirmuosiuose puslapiuose, pasmerkė JAV Yale universiteto vadovybės teoriją, pagal kurią naujai surastu senų žemėlapiu norima įrodyti, kad Ameriką surado ne Kolumbas, bet Skandinavų viklingai, vadovaujami Leif Eriksono. Nors pasaulyje vyrauja įsitikinimas, kad Kolumbas buvo italias, ispanai savinasi jį sau. Apie Leif Eriksoną gi ir dainose dainuojama kaip apie legendarinę asmenybę.

* JAV SENATE neužteko balsų praveisti prez. Johnsono įstatymui, kuriuo siekta panaikinti valstijų įstatymai, draudžiant unijoms reikalaui, kad visi tarnautojai stotų unijon. Tas t.v. "right to work" įstatymo projektas, kuris kartu siekė panaikinti dalį t.v. Taft-Hartley akto, sulaukęs didelės opozicijos Senate, kartu buvo nemažiau smūgiu prez. Johnsonui, siekusiam praveisti unijų vadovybės seniai reikalaujamą įstatymą.

* PRIEŠ KELETĄ METŲ įvairios JAV delegacijos, kai kurios jų lydimos net aukštųjų valstybės pareigūnų, lankėsi Sov. Sąjungoje susipažinti su to krašto elektros gamybos pažanga. Toms delegacijoms grįžus buvo kalbama ir rašoma, kad rusai toje srityje žengia didelę spartą pirmyn ir neužilgo pralenks JAV. Visa tai, be abejo, kėlė susirūpinimą, nes moderniojoje pasaulyje valstybės pajėgumas pasigaminti pakankamai elektros kartu yra ir ūkinio pajėgumo įrodymas.

Dabar gi JAV žinių agentūros jau skelbia, kad "sovietų ūkis, pakeliui į naują žemės ūkio gaminių krizę, kartu kenčia ir dėl elektros stokos... Kuro ir jėgos srityje sovietai nepajėgė atsiekti užsibrėžtų tikslų, numatytų 7 metų plane, kurio terminas baigiasi šiais metais".

Endinga, kad Sov. Sąjungoje nutilo ir balsai, šaukė, kad neužilgo bus ne tik pasiekta, bet ir pralenkta JAV gamyba.

* PRANCŪZIJOS kairiosios grupės pagaliau turi savo kandidatą prezidento postui. Tai buv. vidaus reikalų ministris François Mitterand. Jį žada remti socialdemokratai, susiblokę su komunistais ir kt. smulkesnėmis kairiųjų partijomis.

* JAV SENATO pakomisės saugumo reikalams duomenimis, 1939 m. Sov. S-gos vyr. taryboje 41,1 nuoš. delegatų buvo žydų tautybės, gi 1958 m. jų beliko tik 0,25 nuoš.

* SLAPTOS DERYBOS šiuo metu vedamos New Yorke su Sov. S-gos užsienų reikalų ministru A. Gromyko. JAV delegaciją sudaro valst. sekret. Dean Rusk, ambasadoriai A. Goldberg, F. Kohler ir buv. ambas. Maskvoje L. Thompson.

* KELIONĖ Į MĖNULĮ, pasirodo, ne taip lengvai įgyvendinama, kaip kad buvo manyta. Spalio 7 d. rusams nepavyko jau trečias bandymas "minkštai" nuleisti raketą ant mėnulio. Girdi, stabdžiai neveikė tinkamai ir raketa subyrėjo į šipulius.

Siuntimas žmonių į mėnulį negalimas, pakankamai neištyrus paviršiaus, o to negalima atsiekti, vis dar nesugebant nuleisti raketos su reikiama instrumentais.

Sekantis žingsnis mėnulio užkariavimo projektuose numatomas 2 astronautų bandymais spalio 25 d. Tų bandymų pagrindu bus ore sustikimas su kita raketa. Geminį VI vardu pavadinta misija turės lemiamą reikšmę 1969 m. planuojamajai kelionei į mėnulį.

Grįžimas iš mėnulio vyks mažą raketą, erdvėje susitinkant

RINKIMAI BRAZILIJOJE

Rugsėjo 30 d. buvo paskutinė rinkiminė propagandos kovos diena. Dviejų pagrindinių partijų varžovai — R. Flexa (UDN) ir Negrão de Lima (PTB-PSD) tą vakarą vykdė savo paskutinius gražbylystės įrodymus prieš gausias gyvų klausytojų ir TV žiūrovų auditorijas. Kaip pirmajam taip ir antrajam gamtos prajovai suklindė sekmingai baigti rinkiminius pažadus: iš Atlanto atžė neeilinė audra, kuri įniekus pavertė puikliausius organizatorių ir kalbėtojų norus: žaibiškai plakė visą dangų, lyg kad Main Ried romanuose, o lietus kibirais griuvo iš dangaus aukštybių į ištroškusių žemele, kuri nesuprādama "laiko dvasios mielai gaivinosi gamtos malonėmis". Taigi, taip atsitiko paskutinį vakarą, nors kalbėtojų ir turėta tiek daug pasakyti...

Pagal naujausią Brazilijos rinkimų įstatymą, kuris įsigaliojo pastarąjį liepos mėnesį, trys dienos prieš rinkimus nevalia "erzinti rinkėjų, kad pastarieji galėtų susitelkti savo mintyse, kad ištikrėtų tektų rinkti". Žinia, neišvengta eilinių pasiklojimų ant svarbiųjų gatvių kampų didžiuliuose Rio de Janeiro metropolijoje. Bet to neišvengs ir labiau civilizuotose kraštuose negu Brazilija.

Spalio 3 d. prie pagrindinių balsavimo punktų, kaip prie centrinio pašto stovėjo išsiriškęs karo policijos ir kitokios ginklų jėgos pareigūnai, kurių šautuvų gubos čia pat ant šaligatvio liudijo, jog niekam nebus leista sutrukdyti rinkimų ramybę... Ir šią spalio 3-čiąją plačioje Brazilijoje, il-je jos valstijų, prie rinkiminių urnų buvo prileista pabalsuoti apie tryliką (13) milijonų, daugiau ar mažiau politiškai susipratusių brazilų, kuriems buvo suteikta proga pareikšti savo nuomonę, ką jie galvoja apie dabartinę poreviliacinę valdžią ir jos nuveiktus darbus po 1964, III, 31 d. Mat kiekvienoje valstijoje į gubernatorių vietas (II-je valstijų iš 20-ties) buvo išstatę savo kandidatus kaip opozicijos taip ir pozicijos partijos. Iš tų valstijų svarbiausiose, kaip Guanabara, Minas Gerais, Parana, Santa Catarina, į gubernatorių kėdes kėsinosi mažiauusia po du kandidatus. Ir reikia pripažinti, kad stebint rinkiminę kovą ir pačius rinkimus šie rinkimai yra buvę absoliutiškai demokratiški pilna to žodžio prasme.

Čia tenka truputį skaitytojams paaiškinti, kad po 1964, III, 31 d. revoliucijos Brazilijos parlamente yra likusios senosios partijos, kurios prieš 1964 m. kovo 31 d. revoliuciją rėmė prokomunistinį Jango Goulart režimą, kaip PTB, darbiečių ir PSD, socialistų. Dabartinė krašto valdžia dėl tam tikrų išsikišimų parlamento ne tik kad neišvaikė, bet leido ir toliau jam "remti" naują revoliucinį režimą, dažnai patvirtinti jo pagrindinę kelinę atgal į žemę.

* PREZIDENTAS JOHNSONAS klausimas, kokios jis nuomonės apie Poliežių Paulių, atsakydamas kelis sykus kartojo: "Boy he's sharp!".

nant net toms partijoms nepatinkamus įstatymus. Taigi ir Goulart išvykus į Urugvajų jo dvasia ir toliau liko skraidyti, lyg tas šikšnosparnis, sostinės parlamentų galvosenoje. Gi Goulart vyriausybės opozicijoje visą laiką stovėjusi UDN partija ir kai kurie smulkesni antikomunistiniai partiniai susigrupavimai, po revoliucijos perėjo iš opozicijos į poziciją. Taigi ir į gubernatorių vietas išstatė savo kandidatus PTB-PSD, kurios kaip ir buvusiame parlamente eina ranka rankon; taip ir UDN, kurios pagrindinis kalbėtojas yra Guanabaro gubernatorius Carlos Lacerda. Čia kaip tik šioje valstijoje ir privalėjo pasirodyti, kiek simpatijų turi UDN ir jos politiški prieštai. Gi Guanabara ar šiaip ar taip vis dar tebėra dvasinė visos Brazilijos Mekka.

Nors daliniai rinkimų duomenys jau X, 5, leido spėti, kad UDN kandidatai pralaimėjo išskiriant Parana (Brazilijos kavos auginimo tvirtovė) valstiją, bet tik X, 7, visiškai paaiškėjo šios vyriausybės rėmusios partijos netikėtinas pralaimėjimas. Gi opozicijos atstovai laimėjo absoliučią balsų daugumą, taigi ir nereikės papildomų rinkimų, kurių būtų tikėtasi, jeigu kuri nors besigrumianti pusė nebūtų gavusi absoliučios balsų daugumos. Gi ypač skaudų politinio pralaimėjimo smūgis gavo patirti C. Lacerda, dabartinis Guanabaro gubernatorius: jo remiamas kandidatas į gubernatorių R. Flexa (gubernatoriaus ar-

JURGIS ŠATORIUS,
Rio de Janeiro

timas gimnaitis ir dėl šio daug kas gubernatoriui Lacerdai primetė nepotizmą) pralaimėjo jau senokai iš politinio gyvenimo paštrauktam PTB kandidatui Negrão de Lima!!! Pastarasis surinko 52% visų rinkėjų balsų.

Lygiai kaip ir Guanabaroje taip ir Minas Gerais valstijoje, kurios teritorija prilygsta V. Vokietijos plotui, į gubernatorių absoliučia balsų dauguma išrinktas Israel Pinheiro, žinomas biznierių ir artimas J. Kubitšek (buvęs, ir tik X, 4, į Braziliją grįžęs prezidentas) politinis ir biznierių bičiulis.

Brazilijos įtakingieji laikraščiai, komentuodami šiuos rinkimus rašo, kad balsuotojai pasisakė ne prieš UDN kandidatus, bet prieš federalinę vyriausybę, kuri po perversmo ne tik kad nepagerino dirbančiųjų dalios, bet priešingai: algos nebuvo leidžiamos lygiagrečiai kelti su įdangų pašokusiomis būtinuoju pragyvenimo prekėmis. Toks dirbų veržimas ir buvo valdžiai atsakymas prie balsavimo urnų. Nes opozicija daugiau žadėjo negu ji galės ištesėti.

Šie rinkimai dar kartą įrodė, kad tie, kurie nori demokratiškai valdyti, privalo liaudžiai duoti tai, kas jai minimam priklauso. Nėra abejonės, kad federalinei valdžiai teks didžiai pagalvoti, kai ateis 1966 m. prezidento rinkimų diena: kaip ir kokių būdu išieiti iš aklagatvio, į kurį revoliucijos vadus gali nuvesti balsuotojų valia.

Vieną jaunimo demonstraciją Lietuvoje prisiminus

Besiruošiant, besiaiškinant ir besiginčijant apie taip vadinamus šių metų jaunimo žygius, dažnas tų žygių nagrinėtojas pabrėžtinai pastebi, kad demonstracijų rengėjai per daug neturėtų linksnuoti kaip jaunimas, nes ten tų jaunimo žymių kaip ir mažoka ir t.t. ir t.t. Nors ta jaunimo sąjoka pačiuose žygiuose kaip ir nėra esminė, o visgi daugelis mėgsta su malonumu prie to žodžio prikibti ir lyg supynėse prie jo pasisupti...

Mes nesišaiptome iš paties žodžio, bet tik iš to didelio rimtumo, su kuriuo tas žodis kai kieno ištarimas. Bet... šio rašinio tikslas ne juoktis ar kritikuoti, bet aprašyti tikrą jaunimo žygį, kurs įvyko maždaug prieš 27 metus Lietuvoje.

Po lenkų ultimatumo tarp Lietuvos ir Lenkijos prasidėjo oficialus ryšių užmezgimas. Pirmiausia diplomatinis, o vėliau ir kultūrinis. Man nėra žinoma, kokią kultūrą mes nešėme lenkams, bet lenkai mus pirmiausia savo filmais apdovanojo. Tuo laiku buvau Ukmergės A. Smetonos gimnazijoje ir čia teko būti liudininku pirmojo lenkiško filmo sutikime Ukmergėje.

Kino teatras "Modernas" vieną šaltą 1938 m. žiemos dieną su didžiuliu pompa ir kiek perdėta pradėjo reklamuoti pirmąjį istorinį lenkų filmą "Barbora Radvilaitė". Teatro savininkas Sobulis iš pavardės lietuvius, tačiau

save, atrodo, laikė lenku. Grįždami po pamokų namo, mes gimnazistai, tirštakai apstojome reklamą ir kritiškai vertiname kai kurias filmo nuotraukas. Tuo laiku teatro savininkas matyt domėjosi žiūrovų komentarais besislapstydamas už teatro durų. Mūsų komentarai filmui nebuvo labai draugiški ir Sobulis to nebegalėdamas pakęsti išlindo pro duris ir pradėjo girti tą "brolišką" lietuviams filmą. Įvyko neilgos, bet kietos diskusijos. Mes greitai nuo teatro pasišalinome, bet kartu nusinėšėme ir nemažą nepasitenkinimą filmu, o kartu ir pačiu Sobuliu.

Kitą dieną pamokų metu kalbos apie Barbora Radvilaitę ir Sobulį nesibaigė o vis didėjo. Labai staigiai susidarė lyg tai vadovybė, kuri pasiskelbė esanti vyriausiu autoritetu Barboros Radvilaitės filmo reikalui. Pamokoms besibaigiant tie autoritetai paskelbė, ir visa gimnazija žinojo, kad 7 val. vakare yra ruošiamą demonstraciją prieš pirmąjį lenkų filmą Ukmergėje. Kad demonstracija geriau pasisektų nuo gimnazijos kuorų buvo paleisti "šaukliai" su pranešimais į Mokytojų Seminariją ir į Amatų Mokyklą.

Demonstracijos vadovybė planavo, kad dalyvaudant visoms trimis mokykloms, pavyks kokių 500 sutraukti ir tuo demonstracija bus skaitoma pavykusi. Visiems demonstracijos dalyviams

buvo griežtai įsakta nevartoti jokių nekultūrinių veiksnių ar šūkų.

Vakaras, ypač pačiam "štabui", atėjo greitai. Gerokai prieš 7 v.v. štabistai jau zujo po Ukmergės miesto centrą -- Kęstučio aikštę. Prie kino teatro tik reguliariai stebėtojai, tačiau pati aikštė minutėms slenkant vis tirstėja.

Gal 15 min. prieš septynias Kęstučio aikštė tampa tikru bičiū aviliu. Prie moksleivių prisideda nuolatiniai šaligatvių "šlifutojai", praeiviai ir įvairūs smalsuoliai. Minia vis didėja, nes gatvėje kažkas neįprasta eiliniam žiemos vakarui. Kaip mes patys paskutines minutes išsitarėme: Pradėjo kvepėti paraku! Minia, mūsų skaičiavimu, siekė apie du su puse tūkstančius!

Lygiai 7 valandą kino teatras "Modernas" buvo apgultas ir demonstracija prasidėjo. Bet tuo pačiu momentu subyrėjo ir visa oficialioji demonstracijos programa. Teatro savininkas Sobulis, lyg koks diktatorius pasirodė balone ir paleido necenzūriškų žodžių seriją demonstruojančių, o ypač gimnazistų, adresu.

To užteklo ir sniego gniūžtės bei keli kiaušiniai nuskrido į balkoną. Čia pat pasigirdo ir policijos švilpukai. Visiškas alarmas! Policijos nuovada vos už 100 metr. Į mus lekia keletas policininkų su paruoštais "bananais".

Artimesnieji demonstrantai puola prie teatro durų ir kimba į filmo nuotraukas nagais. Sobulis pradeda žemyn spaudyti. Tarp policijos ir moksleivių ap-

sistumdymas. Net antausiai. Būdįs policijos valdininkas mėginęs jėga atstatyti tvarką pasiduoda ir gražiais žodžiais mėgina gelbėti. Padeda, ir pradameskirskyti. Demonstracijos "štabas" pritrunkas! Kas dabar bus? Jei koks silpnulis išduos mūsų štabo pavardes? Tą naktį štabistai mažai miegojo (nors ir šunys ne- lojo)!

Kitą rytą prieš pamokas demonstracijos vadai buvo netikrumė, baimėje ir laidotuvių nuotai-koje. Greičiausia sudie gimnazija! Nuotalkos dar žemiau smuko, kai išgirdome apie lenkų radijo pranešimus. Lenkai pranešė, kad Ukmergėje įvyko didelis pagromas prieš lenkus ir jame yra keliolika mirtinai sužeistų lenkų...

Po pirmojo skambučio atėjo bausis įsakymas: visi į salę!

Scenoje pasirodė gimnazijos direktorius J. Švoba. Jau žinome jo temą ir beveik vertki noris, Kam reikėjo prasidėti!

Visų nustebimui, direktorius neatėjo su žaibais ir griautiniais. Tėviškai pabarė, tarp eilučių, pagyrė lyg. Staiga viduj prašvito saulė ir pasidarė gera ir lengva.

Sako, daug slaugingesnė buvo mokytojų seminarijos direktoriaus kalba būsimiesiems švietėjams... Maždaug uraganas! Nedejavo labai dėl savo direktoriaus ir "amatokai".

Tai buvo tikras jaunimo žygis, po kurio mes dar ilgai juokėmės, o iš mūsų buvo gerokai pasišaipyta! Ir tai buvo mūsų tikram pavasary!

Šventosios Aidas

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Licenzijuotą lietuvių įmonę, registruotą U. S. Department of Justice

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

MARQUETTE GIFT PARCELS SERVICE

2608 ir 2439 W. 69 St., Chicago, Ill. 60629.

Telef. WA 5-2737

3212 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608.

Telef. WA 5-1864

DIDELIS PASIRINKIMAS medžiagų ir visų kitų Lietuvoje pageidaujamų prekių labai prieinamomis, žemesnėmis negu kitur kainomis.

KREIPKITE į mūsų lietuvių bendrovę, kuri turi teisę siuntinius siųsti be tarpininkų, tiesiai iš Chicago į Lietuvą.

Vedėjai E. ir V. ŽUKAUSKAI

Tinkami rūbai duoda gerą savijautą

DĖMESIO

Pas mus Jūs rasite vyrų pasaulį! — Mes apręgsime Jus nuo galvos iki kojų. Puikiausias pasirinkimas geriausių gaminių vyrų aprangai.

BOTANY „500" kostiumai ir paltai, MANHATTAN marškiniai, LEE ir DISNEY skrybelės.

Krautuvėje Jūs laukiami kasdien, o sekmadieniais nuo 10 iki 4 val.

H. Seigan

VYRIŠKŲ RŪBŲ IR BATŲ KRAUTUVĖ

4640 S. Ashland Ave., Chicago 9, Ill. Telef. YA 7-1272

Čia gausite geras prekes pigesne kaina ir ilgesniam išsimokėjimui be nuosimėčių! Mandagus patarnavimas lietuvių kalboje.

PLANINGAS TAUPYMAS

MOKA GERUS DIVIDENDUS!
PRADĖK TAUPYTI ŠIANDIEN!

• Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokam visas pašto persiuntimo išlaidas.

• Dabartinis dividendas 4½% išmokamas du kart per metus.

MUTUAL Federal SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

2212 WEST CERMAK ROAD ■ CHICAGO ■ VI 7-7747

OFFICE HOURS: Monday, Tuesday, Friday 9 to 4; Thursday 9 to 8; Saturday 9 to 1; Wednesday closed.

JOHN J. KAZANAUSKAS, President

PETIKUS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

The Lithuanian Newspaper
Established 1915

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: 431-6344.

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published tri-weekly except Holidays and semi-weekly in July and August by American Lithuanian Press Radio Ass'n.

VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina: tris kartus į savaitę, išskyrus šventes ir du kartus liepos ir rugpjūčio mėnesiais.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis ir Vytautas Gedgaudas

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

JAUNIMAS DARBUI IR GATVEI

Jaunimo problema aktuali ne vien lietuvių tarpe. Tą problemą svarsto, nagrinėja, ją didelių susirūpinimų, rodo visuomenė ir valdžios įstaigos. Amerikoje tos problemos branduliu yra visaugas jaunimo nusikaltimų įstatymams padaugėjimas. Ir kokių tik priežasčių nieškosima tam pavojingam reiškinii pateisinti! Daugiausia, žinoma, kaltinama visuomenė.

To klausimo žinovas ir neabejotinas autoritetas, bent amerikonių spaudos nuomone, FBI direktorius J.E. Hooveris galvoja, kad "nepilnamečiai ir jų tėvai kaltinami už maištaujančią nuotaką ir elgesį, nebeprizįstant autoritetui, įstatymų ir tvarkos reikalavimų, kurie varžo jų užgaidas, norus, siekius ir energiją. Tokios pažirtos plečias mokyklose, namuose, teismuose, kol pagaliau atsiduria gatvėse..."

"Be abejo, yra ir visuomenės kaltės, tačiau ne tokios, kaip kad daugelis galvoja. Greičiausia, tas apsilaidimas pareina iš nesugebėjimo tinkamai perduoti ir išklepti drausmės, susilaikymo, respekto sau ir įstatymams bei kito žmogaus teisų esmės. Todėl dabar tos pamokos yra tokios skaudžios ir išlaidžios".

Kiekvienas supranta, kad jaunimo elgsenoje, jo pažirtose į drausmę ir tvarką, gerbime ne tik įstatymų, bet ir nerašytų visuomenės gyvenimą tvarkančių taisyklių, atsispindi jo auklėjimo eiga nuo pat mažens. Paliękiant amerikoniško jaunimo gatvėse, teismuose ir pataisos namuose problemą nuošaliai, nors kartais ir tai turėtų mums rūpėti, turėtume apsidairyti ir ne vien

tik "gyvenimo aplinkoje" ieškoti kaltininkų, bet pradėti nuo savęs. Tėvai, kartais ir žinodami arba bent jausdami savo kaltę, vis tiek teisinasi, kad mokykla ir aplinka, kurioje jaunimas auga ir bręsta, esanti kitokia, daug laisvesnė, sunkiai apvaldoma ir jaunimas kiekvieną tėvų pastangą įžiebtį nors menkiausia drausmės ir tvarkos kibirkštį atmeta, kaip "old fashioned" ir savo laikus atgyvenusių pažirtą. Atmeta tada, kada jau dažniausia per vėlu pakreipti nepageidaujamą eigą kita linkme.

Lietuviškasis jaunimas turi puikias sąlygas išsiskirti iš masės ir smerkiamosios aplinkos. Bet jam reikalinga netikėtųjų, bet ir mokyklų bei visuomenės pagalba. Svarbu, kad toji pagalba ateitų laiku -- nuo pat mažens. Čia į pagalbą ateina ne tik jaunimo organizacijos, bet ir ellė gražių jaunimo veiklos sąvųjų tarpe pavyzdžių.

Gražiuosius mūsų jaunimo susidrausminimo, visuomeniškumo ir tyro patriotizmo pavyzdžius privalome kelti ir pavyzdžių statyti ne vien spaudoje. Jais vadovautis turėtų ir tėvai, visuomenė ir mokyklų bei organizacijų vadovybės. Ypač lietuviškosios mokyklos ir organizacijos privalėtų kreipti didesnę dėmesį ne vien teoretiniam jaunimo auklėjimui, bet tinkamam visuomeniškam darbui ir elgesiui (plačiau to žodžio prasme).

Problema nėra paprasta, vienu ar keliais straipsniais spaudoje išsprendžiama. Tai kietas riešutas, kuris neatlaidžiai, didele kantrybe ir didelėmis pastangomis tegali būti perkastas.

(J.Č.)

PABALTIJYS -- TIK VIETOVARDIS?

Atskleidžiant sovietinės pramonės reformos projektą, pirmuoju smuiku grojo Kosyginas, o partijos vadas Brežnevas tenkinosi tik pritariamuoju vaidmeniu. Jis teisinio, kad pakeitimai daromi "ne todėl, kad išaiškėjo kokios nors nesėkmės", bet pagaliau ir jis patvirtino, jog tai Chruščiovo reformų, kaip netikusių, naikinimas. Tam paremti, Brežnevas dengėsi Lenino autoritetu, lyg pabrėždamas, kad Chruščiovas, nors ir dėjos tikrasis Lenino mokslo pranašas, praktikoj Lenino pasmokymų nepaisęs.

Brežnevas tvirtino (nurodydamas, kurioj Lenino rašytų vietoj tai parašyta), kad "Leninas yra energingai pabrėžęs, kad atimti iš vieningo visos šalies centro teisę laikyti betarpiškai sau pavaldžias visas tam tikros stambios pramonės šakos įmones visose šalies vietose -- būtų sritiškas anarchosindikalizmas, o ne komunistas." Tai suprantama, kad Chruščiovo pradėtoji decentralizacija ir buvo tas Lenino pasmerktašis anarchiškas sindikalizmas, nuo kurio dabar grįžtama atgal į centralizuotą sistemą.

Brežnevas ir Kosyginas kalbėjo apie tik "vieningą visai šaliai centrą", ir jų kalbos nėra nei šešėlio prisiminimo apie kokį nors sovietinių respublikų suverenumą. Respublikos jiems tik vietovardžiai, ir jų nei nuomonės nebuvo atsiklausta dėl jas liečiančios reformos.

Brežnevo kalboj tik vienu atveju paminėtas Pabaltijys, bet irgi tik kaip imperijos dalies vietovardis. Jis sakė: "Kitoje mūsų šalies dalyje -- Baltarusijoje, Pabaltijyje, Ukrainos Poliesėje, RSFSR neįuodžemio zo-

noje -- žymūs žemės ūkio naudenų plotai kenčia nuo pernelyg didelės drėgmės ir net užpelkėjai".

Brežnevas pastebėjo, kad decentralizacijos metu respublikų pareigūnai įgijo patyrimo ir jį busias panaudotas. Atseit, kurie bus pripažinti prityrę, bus pririnti į sąjungines - respublikines ministerijas toliau dirbti maskvinių centrų priežiūroje. Bet kadangi reforma daroma tarp ko kita ir dėl to, kad liaudies ūkio tarvybos neturėjusios, bent laikinomis pramonės šakoms specialistų, tai reformatoriai pasilieka sau teisę ir į respublikas savo nuožūra atsistųi trūkstantų specialistų. Todėl pramonės administracijos aukštesniąsias pakopas iškilusiems lietuviams dabar ir stovi žūbtūtinis klausimas: kas bus paliktas kokiose nors pareigose, kas bus pakeistas Maskvoj parinktais specialistais, ir kam teks ieškoti savo specialybei pritaikymo kuriuose nors kitose "broliškos respublikose".

(E)

* SPALIO 3 DIENĄ Vilniuje buvo progos pamatyti sportinę naują: "motobolo" rungtynes. Tai "futbolas", kur kamuolį į vartus žaidėjai varo važiuodami motociklais. Tai vartininkai gina vartus stat, bet gina ne rankomis, o užstodami kamuoliui kelią motociklu. Pirmos tokios rungtynės Vilniuje yra buvusios prieš 19 metų, bet vėliau tas sportas buvo apleistas. Tik kai Maskvoj buvo patirta, kad ši sporto rūšis gana populiari Vakarų Europoj, ir kai Maskvoj buvo nutarta neatšilikyti nuo Vakarų, -- Lietuvoj motociklas irgi galėjo (arba ir

VISKAS TOJ BAKUŽEJ SAMANOTOJ...

J. ČIUBERKIS

Apšepusiame, vargo prislėgtame Lietuvos kaime gimė vargo mokykla, iš kaimo kilo knygnešiai, kaime augo savanoriai. Ne kur kitur, o kaimo vargų aplinkoje kūrė Donelaičiai ir kiti mūsų klasikai. Kaime, kad ir nerašytos, šokinėjo aukštyn ir žemyn liaudies dainų ir šokių melodijos. Kaime, o ne mieste, turbūt, ir kanclės atsirado, nekalbant jau apie tai, kad kruopščiai išdrožintų mūsų dievdirbių krenas nebuvo randamas miestų kryžkelėse... Ir taip viskas kūrėsi, brendo ir plėtėsi kaime, nes jis buvo saugus nuo tų taip pavojingų ir tautiškumui kenksmingų miesčionių "tarptautinių vandenų". Nėgana, kad taip buvo, daugeliui lietuviškojo tautiškumo apraiškos tokiomis ir liko. Taigi, nėra nieko pavojingesnio, kaip "sumiesčio-nėjimas", nėra nieko kenksmingesnio už "tarptautinius vandenis".

Taip bent mūsų tautinės kultūros raida atrodo žengianti į "lietuviškos išlaikymą", pasiskaičius St. Barzduko vedamąjį Pasaulio Lietuvių 17 nr. (1965 m. rugsėjis). Pacitavęs Br. Railos Dirvoje (64 nr.) tilpusį straipsnį apie minėjimus ir sukaikimus, ruošiamas įvairiems liūdiniams įvykiams prisiminti, St. Barzdukas tvirtina, kad čia yra "gyvas gundymas susiniekti, susimenkinti".

"Gyvas gundymas tautinius vandenis palikti išsekti ir plaukti į "tarptautinius vandenis", taigi pavyzdžių rodomas ne lietuviškai kūręs tautos atgimimo dainius Maironis, bet prancūziškai ar rusiškai kūrę lietuviai". Taigi, Maironis tai Maironis, o Miliušius su Baltrušaičiu jau nebe mūsų, nes išplaukė kažin kur į "tarptautinius vandenis". Na, tai buvo kažkada. Ką gi čia besugundysi Miliušium ar Baltrušaičiu...

St. Barzdukas tvirtina, kad "visdėto laikomės darbu, ir lietuvių išveija iš tikrųjų dirba daug ir padaro daug". Į to darbo rezultatą jis įjungia ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės gimimą, kuri yra "didelės išliekamos reikšmės idėja ir užsimojimas, kylas iš Visagallo valios ir laisvės žmogaus pašaukimo vykdymu". Šie žodžiai skamba kaip deklaracija, kaip įžanga ar pabaiga akto kuo ne valstybinės reikšmės darbu užantspauduoti. Tai tinkama forma lietuvių bendruomenės darbo visumai paženklinoti. Bet toje visumoje turėtų tilpti ir tie darbai, kurie suteikia garbę naujais laimėjimais ne tik lietuvių bendruomenės ribose, bet kurie išplaukia iš lietuvių sugebėjimo, išsimokslinimo ir to kultūrinio lygio, kuris lieka pripažintu ir už lietuviškosios bendruomenės ribų. Nejaugi turėtume nurašyti, kaip į tuos pavojinguosius "tarptautinius vandenis" išplaukusius, Stepą Zobarską dėl to, kad jis susigalvojo lietuviškąją literatūrą pristatyti ir angliškai kalbančiai visuomenei, ar tuos mūsų dailininkus, kurie dalyvauja savo kūriniams tarptautinėse parodose ir laimi pirmuosius prizus, ar kurie savo kasdieninę duoną

turėjo būti įrašytas į programą. Rungtynės buvo dar primityvios: buvo atveju, kada žaidėjas įvarė kamuolį į priešo vartus, bet ne tik kamuolį, o ir vartininką, ir pats su visu motociklu plėkė... Laimėjo Vilniaus komanda (2:1) Kauniečių penketuko pavarėdės maždaug lietuviškos, o vilniečių tarpe tik viena lietuviška. (E)

privalo užsidirbti kurdami ne lietuvių užsakymams; jei Lapinskas dirguoja vokiškam orkestrui, tai jis jau nebe mūsų žmogus, ar gėda ir nuostolis, kad Šukytė ir Voketaitis iškilo Kanados ir Amerikos operose, o kas blogo, jei mūsų inžinieriai dalyvauja ne vien tik lietuviškų parapijų statyboje, bet ir komplikuojuose erdvės užkariavimo projektuose.

Ir kiek tokių Miliušių ir Baltrušaičių prisikaitytume, kurie iškilo Universitetų mokslo personalo sąstate. Gal vienintėlis jų nusi-kaltimas, kad jie nedirba to darbo, kurį atlieka Lietuvių Bendruomenės apylinkų pirmininkai ir valdybos.

Be abejo, reikalingas ir vertintinas LB darbuotojų darbas. Jie taip pat turi savo nuopelnų. Bet tai yra kita sritis, kita darbo apimtis. Ir vargu ar atsiras bent vienas LB apylinkės pirmininkas, kuris sutiktų su tvirtinimu, kad tik tas, o ne kitas darbas neišstatytas pagundoms "susitartautinti". Juk ir LB nėra kažkas naujo, vien lietuvių užpatentuotas išradimas. Tautos bendruomenės radome čia daug seniau (si-kūrusias. Tą tautinę bendruomenę, neblogai susiorganizavusią ir

daug nuveikusią radome ir Amerikos lietuvių tarpe. Pasikeitė kiek forma, pasikeitė tikslų apybraižos, gi visų lietuvių idėja ta pati.

Būtų gerai, jei visą lietuviškosios kūrybos genijų galėtume įkinkyti lietuviškam darbui lietuviškoje aplinkoje. To siekiame, siekdami laisvos savo valstybės suverenumo atstatymo. Šituose siekiuose esame vieningi. Bet -- "laisvo žmogaus pašaukimo vykdymas" vargu ar nusižengia mūsų vieningai siekiamam tikslui. Gal gi ir labai pastarnauja. Tik reiktų gal kiek plačiau, atviriau pasidairyti. Nesukubėkime skandinti tų "kačiukų", kurie plaukdami "tarptautiniuose vandenyse" laimi daug ne tik sau asmeniškai, bet ir lietuviškam reikalui. Į juos turėtų būti atkreiptas didesnis dėmesys, tik ne tokiu būdu, kaip ši kartą.

Mūsų visuomenė vertina ir suprantą darbą, kuris vykdomas apylinkės ar parapijos ribose. Tačiau neatlaikysime lygsvaros ir nejučiomis patys paskęsime savame prūdelyje neįvertindami atliekamų darbų už savojo kiemo ribų.

Norėtusi tikėti, kad St. Barzdukas taip pat toliau pramato, ne-gu kad kartais pasako.

Čiurlionio minėjimas Lietuvoje -- tautinė demonstracija

Rugsėjo pabaigoj (apie 21 d.) visoj Lietuvoj buvo minima M. K. Čiurlionio 90 metų sukaktis, kuriai buvo skirta daug iškilmingų susirinkimų, paskaitų ir ištiesi puslapių straipsnių laikraščiuose.

Pagal planą, ar ne -- tai išėjo lietuvių tautinio pasididžiavimo šventė. Paskaitininkai ir straipsnių autoriai ši kartą nesikėsino apskelbti Čiurlionį šių laikų bolševiko pirmtaku. Tik A. Venclova pabandė ir jį kaip nors įrikiuoti į sau artimas gretas labai kvestionuotinu sugretinimu. Anot jo, Čiurlionis esąs "reiškovas tokio pat dydžio, kaip Donelaitis, Žemaitė, Salomėja Nėris".

Venclova dar nurodė, kad Čiurlionį "domino ir to meto visuomeniniai judėjimai, kurių svarbiausias ir labiausiai jį jaudinęs įvykis buvo 1905 metų revoliucija". Bet Komjaunimo Tiesoj vie-na mokytoja įsakmiai paaiškino, kaip reikšėsi ir kur krypo Čiurlionio revoliucingumas: "Revoliucinių įvykių įtakoje Čiurlionis aktyviai įsijungia į visuomeninę veiklą. Jis pradėjo vadovauti lietuvių chorui, harmonizuoti liaudies dainas, domėtis Lietuvos istorija, jos kalba, papročiais."

Muzikai ir dailininkai, girdami Čiurlionio kūrybą, nerado joje socialistinio realizmo mokyklos pradų, ir apie tą kūrybos principą nei neužsiminė. Priešingai, Augustinas Savickas Tiesoje rašė: "Jis žvelgė į pasaulį kaip filosofas... ieškojo simbolio kalbos... negalėjo tapyti tradicine forma, negalėjo eiti senų konservatyvių kelių dailės istorijoje, o turėjo surasti naują, neprimintą". Bet A. Venclova bene ryškiausiai prisitarė, koks skirtumas tarp Čiurlionio ir dabarties Lietuvos menininkų kūrybos sąlygų: "Čiurlionis, Varsuvos ir Leipcigo mokyklų auklėtinis, rusų meno meistrų ir žinovų draugas, niekad nemėgė atsiverti nuo savo meto meninio kitų kraš-

menininkų, kiek praktikų: lietuvių gydytojų, architektų, net agronomų, besistengiančių prasi-veržti per svetimų dekretų ir ins-trukcijų tvaną ir saviškai ką nors gera savo kraštui padaryti. (E)

POPIEŽIUS PRIMINĖ UŽMIRŠTAS TAUTAS

Popiežiaus apsilankymas Jungtinės Tautos buvo netik pirmoji istorijoj popiežiaus iškyla į Naująjį Pasaulį, bet ir dramatiška abiejų institucijų aukšto moralinio prestižo demonstracija. Ji įvyko kaip tik tuo metu, kada ir lietuvių visuomenėje pasireiškia abejotimų dėl šių institucijų reikšmingumo Lietuvos laisvės bylai.

Lietuvos reikalus popiežiaus apsilankymo proga tiesiogiai nebuvo paliestas, tačiau praskambėjo itin įsidėmėtinas popiežiaus išsitarimas:

-- Stenkitės sugrąžinti į savo tarpą (į Jungtines Tautas) tuos, kurie atsiskyrę, ir ieškokit tinkamų būdų sujungti savo brolybės santarvėje ir tuos, kurie joje nedalyvauja.

Lietuva su Latvija ir Estija yra vienintelės valstybės, kurios ne tik šioj brolybės santarvėje nedalyvauja, bet yra net prievarta iš jos išskirtos, nors yra buvusios Jungtinių Tautų pirmatakos -- Tautų Sąjungos pilnatiesės narės.

CBS televizijos komentatorius pastebėjo, kad lankantis Jungtinėje Tautose Chruščiovui, kitoj pusėj gatvės prieš Jungtinių Tautų rūmus plėvėsavo pavergtųjų Europos tautų vėliavos, o dabar, popiežiui lankantis, jų nebematyt. (pastatas, ant kurio būdavo keiliamos tos vėliavos, perduotas kitiems tikslams, ir Pav. Eur. Tautų Seimas neteko galimybės naudotis taja vieta).

Iš popiežiaus palynos daugiausiai buvo pastebimas prel. Povilas Marcinkus, kurs buvo visuose popiežiaus veiksmuose artimiausias ir nepakeičiamas jo pagalbininkas. Televizijos akis dažnai buvo atkreipta į jį, ir pasirodavo parašas: Mons. P. Marcinkus iš valstybės sekretoriato. Komentatorius pabrėžė, jog jis laisvai kalbąs net septyniolika kalbų. Pats popiežius jį pavarė pristatė J.T. salėje susirinkusiai visuomenei. (E)

NEPAMIRŠKIT
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ!

LIETUVIŠKOS KNYGOS, PLOKŠTELĖS, MEDŽIO DROŽINIAI, AUDINIAI, GINTARAS

ir įvairios kitos importuotos dovanos!

Visa tai galite įsigyti, atvykę į naujai atidarytą DIRVOS krautuvę, 6907 Superior Ave.

Krautuvė atidaryta kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak., šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 2 val. p. p.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

1. Grain Alcohol 190 proof U.S.P.	5th 4.89	6. Chianti Import. Wine	Full. Qt. 0.98
2. Popular V.S.O.P. German Brandy	5th 4.98	7. May Wine, Liebfraumilk German	5th 0.98
3. Napoleon Imp. French Brandy	5th 3.35		
4. Zeller Schwarze Katz	5th 1.29		
5. Creme De Banana Liqueur	5th 3.19		

Be to, didžiausias pasirinkimas importuotų maisto produktų iš viso pasaulio kraštų.

Lietuvų Bažnyčios išeivijoje kunigų ir darbuotojų suvažiavimo dalyviai. Prieky suvažiavimo rengėjas dr. Ernst Eberhard, Dešinėje senj. kun. A. Keleris.

LIUTERONŲ KUNIGŲ IR DARBUOTOJŲ SUAŽIAVIMAS PRIE BALTIJOS JŪROS

Kiekvienais metais Lietuvos Pasaulinės Tarybos vokiečių vyriausias komitetas ruošia Lietuvos Bažnyčių išeivijoje kunigams ir bažnyčios bendradarbiams teologinio pasiruošimo suvažiavimus. Šių metų suvažiavimas įvyko Šiaurės Vokietijoje nuo rugsėjo 27 d. iki spalio 1 d. Būgenhagen internate, Timmendorfer Strand prie Baltijos jūros, Schleswig - Holstein Evangelikų Hilfsvero laisvalaikio namuose.

Atvažiavus prie Baltijos jūros, vaikštinėjant pajūrio takais, galvoti įsmigo jaunystės prisiminimai, kai su jūrų skautais prieš 28 metus buriavome iš mūsų lietuviško Klaipėdos uosto į Palangą, į Šventosios uostą ir atgal. Kai 1939 metais rugpjūčio mėn. viduryje iš Šventosios uosto pada-

rėme kelionę su jachta į Liepą, o iš ten į Gotlando salą.

Pamiršau Baltijos jūrą jaunystėje ir ją dar šiandien tebemyliu. Tai buvo puikūs laikai mano jaunystėje ir jų niekas iš mano atminties neišbrauks. Kur dingio tie puikūs laikai, kai buriuodami dainavom: "Prie jūros, prie jūros, prie jūros! Prie jūros visa Lietuva!" Ausyse skamba dar ir kitos skautiškos dainos. Stoviu prie pakrantės ant kopų užsilipęs ir mano mintys Klaipėdoje, Palangoje ir Šventosios uoste. Ašaromis akyse savęs klausiu: "Ar lietuviams liks gražios dainos, puikiai išgyventos jaunystės dienos, mūsų lietuviškas uostas Klaipėda, Palanga ir visas pajūrys iki Latvijos sienos tiksvajone? Ne, ne ir dar kartą ne. Esu

tvirtai įsitikinęs, kad visi dar sugrįžime į laisvą ir nepriklausomą Lietuvą ir keliausime po tą numylėtą kraštą ir buriuosime Kuršių marėmis nuo Nidos iki Šventosios uosto. Jūros bangomis perdaviau savo broliams ir sesėms į Lietuvą sveikinimus bei linkėjimus.

Timmendorfer Strand kurorte suvažiavime ne svajoti apie praėjusius laikus, bet pasimelsti, pasiklausyti aukšto lygio religinio turinio paskaitų, susipažinti su aktualiais bažnytinio gyvenimo klausimais ir pabendrauti su kitų liuteronų bažnyčių atstovais tremtyje.

Suvažiavime dalyvavo virš 40 kunigų ir bendradarbių iš estų, latvių, lietuvių, lenkų ir vengrų Lietuvos Bažnyčių. Ypač malonu buvo susitikti su latvių ir estų atstovais, nes mus riša bendras likimas ir spaudžia tie patys vargai.

Iš lietuvių dalyvavo kunigai: senioras A. Keleris, Juozas Urdzė, Julius Stanaitis, buvęs nepriklausomoje Lietuvoje Evangelikų Liuteronų Konsistorijos vicepirmininkas, lietuvių Sinodo pirmninkas Adomas Geležinčius ir bažnyčios darbuotojai: Vera Urdzienė, Marija Kilienė, Fr. Šienteris, studentas Ričardas Baliulis ir Fr. Skėrys.

Po paskaitų popiečiaus buvo diskusijos skaitytų paskaitų temomis ir atskirų tautybių kunigai bei bažnyčių bendradarbiai susirinkdavo posėdžiams. Ten jie nustatė savo veiklos planą vieneriems metams ir aptarė esančius reikalus. Vakarai buvo skirti laisvesniems pasikalbėjimams ir pranešimams.

Paskutinis vakaras buvo skirtas pranešimams apie paraprijų gy-

PAŽISTAMAS NUO NEW YORKO IKI LOS ANGELES

Spalio 16 d. Brooklyne, Apreiškimo paraprijos salėje, 7:30 val. vakaro prasiskleis uždanga atžyminti sceninės veiklos 15 metų sukaktį Amerikoje. Jubilatas: režisierius - aktorius - humoristas Vitalis Žukauskas.

Per 15-ka metų Amerikoje Vitalis Žukauskas lankėsi lietuviškose kolonijose nuo New Yorko iki Los Angeles, nuo Baltimorės iki Montrealio. Jis pažįstamas rytuose, pažįstamas ir vakaruose. Padėjo papildyti ne vienos organizacijos ar draugijos kasą, nes rengėjai sako, kad jei publika žino jog dalyvaus parengime Žukauskas -- lengva bilietus įsigyti. Gal tai tiesa, gal -- komplimentas, o gal mandagus melas? Kaip ten bebūtų -- faktas lieka faktu, kad V. Žukauskas plačiausiai pažįstamas teatralas mūsų visuomenei su savo vieno žmogaus teatru, su humoristinėmis improvizacijomis, su savo lanksčiu humoru.

Per tuos metus yra dalyvavęs per daugiau nei 250 koncertų, skridęs su koncertais Europon (1963 m.), po keletą kartų lankėsis tose pačiose kolonijose ir tuo pačiu tikslu -- linksmininti, juokinti savo tautiečių, pavargusių nuo kasdienybės, nuo rūpesčių. Pajuokina, pabendrauja ir vėl į bazę -- Brooklynan.

Brooklyne nuo 1951 m. vadovauja Brooklyno Vaidintojų Troupei ir su veikalais yra aplankęs rytinio pakraščio kolonijas po keletą

venimą ir veiklą tremtyje. Kas atsivežė šviesos paveikslų ar filmų, galėjo viską parodyti. Latvis V. Lėmanis -- filmų reporteris prie Norddeutschen Rundfunk (Šiaurės Vokietijos siųstuvo) parodė jo paties susuktą puikią spalvotą filmą apie pirmą europinio masto latvių dainų ir tautinių šokių šventę Hamburge. Čia latviai pademonstravo laisvajam pasauliui savo dainas ir tautinius šokius ir parodė, kad yra kultūringa tauta ir niekuomet nepasiduos sovietų aneksijai. Mokytojas F. Skėrys atsivežė virš 100 diapozityvų ir darė pranešimą apie Vasario 16 gimnaziją Huertenfelde, jos įsikūrimą, tikslą ir rūpesčius. Parodė paveikslų iš Evangelikų Jaunimo Ratelio veiklos, apie kultūrinius parengimus, kuriuos rengė PLB Vokietijos Krašto Valdyba ir t.t. Visus diapozityvus jis gavo iš gimnazijos mokytojo kun. J. Dėdino.

Paskutinę dieną įvyko pamaldos su šventa Vakariene. Po to visi atsivėliko su suvažiavimo rengėju kunigų dr. Eberhard ir išreiškė jam nuoširdžiausią padėką už malonias ir Dievo garbei skirtas dienas prie Baltijos jūros.

Fr. S.

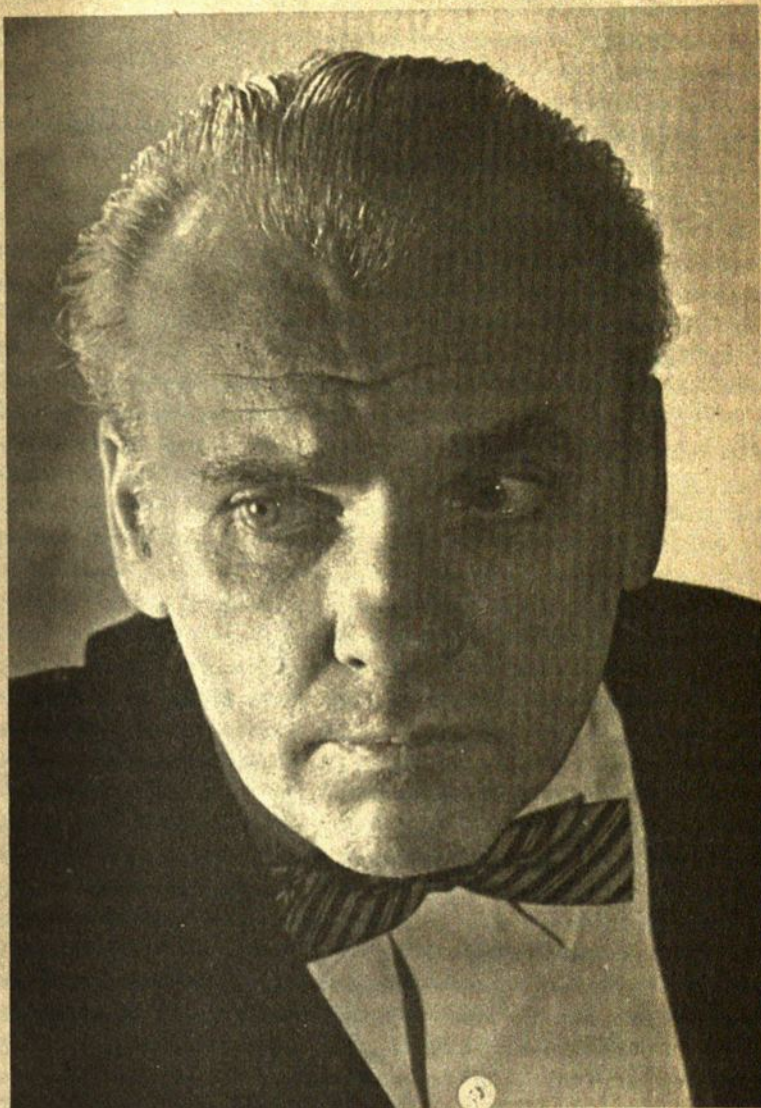
kartų. Jisai ne tik Trupės režisierius ir vadovas, bet ir jos vyr. darbininkas. Matai jį režisuojant, vaidinant ir dekoruojant priekabą kraunant. Toks išeivijos teatras! Etaty jame nėra, o yra likusi tikta melė teatrui, lietuviškam scenos žodžiui.

V. Žukauskas netik teatro praktikas, bet ir mūsų teatro istorikas. Su paskaitomis Lietuvos Teatro tema lankėsi Bostone, Riverside, N.J. ir New Yorkes skaitė skautams akademikams, Jo

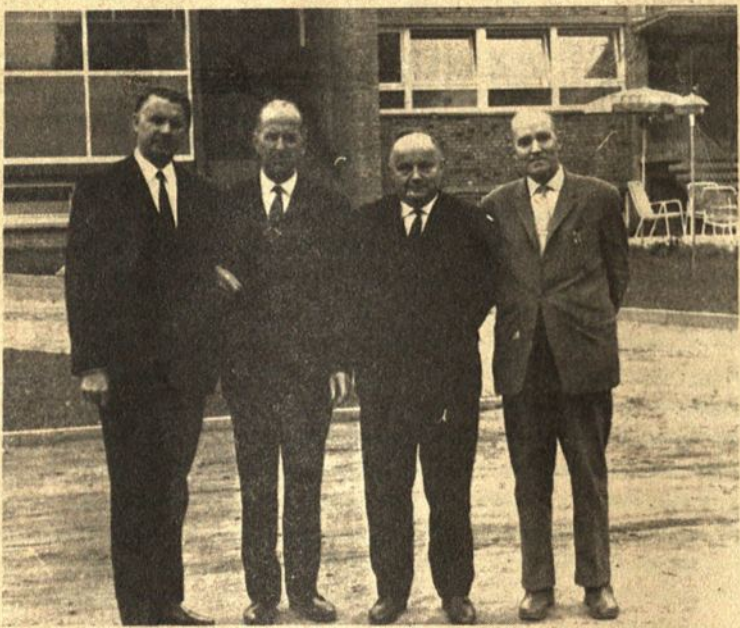
straipsnis apie Lietuvos Teatrą yra tarptautinėje teatro enciklopedijoje "Enciclopedia dello Spettacolo". Rankraštyje turi parašęs "Senjojo Lietuvos Teatro istoriją", o dabar ruošia Amerikos Lietuvių Teatro istoriją. Reikėtų, kad kelių metų bėgyje knygos formoje pamatysime Lietuvos Teatro Istoriją.

New Yorke lanko Institute for Advanced Studies in the Theatre Arts, kur turi progos dirbti režisūroje su Amerikoje besilaukiančiais Europos, Azijos, Australijos išsilaisvinusiais režisieriais. Priklauso amerikiečių teatralų sąjungai Catholic Actors Guild of America.

Alg. P.

Aktorius Vitalis Žukauskas

Lietuvių evangelikų liuteronų kunigai V. Vokietijoje. Iš kairės: J. Urdzė, A. Geležinčius, senj. A. Keleris ir J. Stanaitis.
Fr. Skerio nuotrauka

AŠ BUVAU ŠNIPAS

Elyesa Bazna

(10)

Moyzisch atvyko nepatenkintas sutarton vieton, nes jam išardžiau pasimatymą su mergina. Jis man pradėjo išmetinėti, kaip drįsau telefonuoti iš ambasadoriaus biuro. Pradėjus važiuoti automobiliu, nurašiau, kad man buvo labiau rizikinga išeiti iš ambasados, negu telefonuoti iš ambasadoriaus biuro.

-- O kas būtų atsitikę jei jus būtų pagavę telefonuojant?
-- Būčiau pasakęs, kad kalbu su mergina. Jei jiems pasakytiau tikrą tiesą, kad kalbu su vokiečių ambasada, jie man niekad nepatikėtų.

Moyzisch, atrodo, apsimamino. Aš jam įteikiau filmą, o jis man davė gniužulą pinigų ir padirbtą raktą nuo juodos dėžutės.

-- Manau, kad jis tiki, -- pastebėjo Moyzisch.
-- Išbandysiu šį vakarą.
Moyzisch pažūrėjo į mane nustebęs. Man patiko prieš jį pasirodyti drąsiu šnipu.

Staiga užpakalyje pastebėjome vienodame nuotoly kito automobilio šviesas. Atrodė, kad jis mus sekė. Mums sustojus, jis sustodavo, gi bandant pabėgti, vydavosi. Moyzisch pradėjo nervintis ir iš naujo priekaišti, kad tai vis dėl mano neatsargaus telefonavimo. Aš jį raminau, bet ir man šaltas prakaitas išmūšė. Pasitūliau pasukti į ambasadų rajoną ir kurioj nors siauroj gatvelėj iššoksiu.

-- Pasiruoškite, -- sušuko Moyzisch, kai sekęs automobilis kiek atsiliko.

Staiga jis pasuko už kampo ir sulėtino. Aš iššokau laukan versdamasis per galvą ir pasislėpiau krūmuose. Moyzisch paspaudė ant gažo ir dingio tamsioj. Tuo metu iš už kampo pasirodė visu greičiu besivejęs anas automobilis. Aš pamaniau, kad jame buvo tik vienas vy-

ras, kuris atrodė jaunas ir veidas buvo slidus, kad turėčiau lengvai iš tikstančio atpažinti.

Grįžęs išsitiesiau lovoj nenusirengęs. Įvairios mintys mane persekiojo. Ar mane įtaria? Ar mus sekęs vyras žinojo ką jis sekė? Ar sir Hughė žinojo, kad aš šnipinėju? Kodėl grįžau į ambasadą, o nepasislėpiau kitur? Bet ne, jie nieko negalėjo apie mane žinoti.

Reikėjo nugalėti baimę. Aš rankoj vis tebespaudžiau nuo juodos dėžutės raktą. Kodėl neišbandyti? Gundymas buvo didelis. Atsikeliau ir paruošiau aparatą fotografavimui. Paskui išėjau iš kambario ir pasislėpiau į ambasadoriaus miegamąjį. Visuose namuose buvo tylu ir aš ėjau bebatų. Miegamojo durys atsidarė be garsų. Uždariau užpakaly savęs ir nuėjau tiesiai prie lovos. Sustojau prie naktinio staliuko, ant kurio buvo padėta juoda dėžutė. Gal ambasadorius pramerkęs akis dabar židri į šešėlį, pasilenkęs prie dėžutės. Aš stengiausi iš baimės nežūrėti į lovą. Pro langų užuolaidų plyšį kambarin skverbėsi mėnulio šviesa ir aš lengvai galėjau įkišti raktą skylutėn. Dėžutė atsirakino be vargo. Raktas buvo geras. Supirštais šalia paliečiau stiklą. Ambasadorius, kaip visada paėmė migdančius vaistus. O gal jis tik buvo apsimetęs miegas. Paėmęs iš dėžutės dokumentus, aš greit išėjau iš miegamojo.

Grįžęs savo kambarin norėjau pažūrėti į dokumentus, bet rankos drebėjo, tad išsitiesiau lovoje keliom minutėm, kad praeitų nervinis įtempimas. Paskui pradėjau fotografuoti dokumentus. Aš negalėjau susikoncentruoti. Tik vienas dokumentas atkreipė mano dėmesį. Jis buvo rašytas ambasadoriaus ranka. Tai buvo telegrama, skirta Anglijos užsienio reikalų ministerijai. Joje perskaičiau:

"Papen knows more than is good for him..." (Papenas žino daugiau, negu turėtų žinoti).

Aš išardžiau fotografavimui įrengimus ir paslėpiau aparatą. Vadinasi jie žino, kad Papenas gauna informacijas... Ar jie žino, kas jam duoda tas informacijas?

Įeinant į ambasadoriaus miegamąjį mane vėl apėmė baimė. Vadinasi, jie žino... Aš pradariau duris ir įsiklausiau. Ambasadorius ramiai kvėpavo. Priėjęs prie lovos dokumentus padėjau atgal dėžutėn. Tuo metu įvyko tai, kas neturėjo atsitikti. Ištraukdamas raktą netyčia paliečiau stiklinę ir ji, nukritusi nuo staliuko, sudužo. Aš suakmenėjau vietoje, bijodamas alsuoti ir stebėjau miegantį ambasado-

rių. Jis sujudėjo, bet nepravėrė akių.

Aš pradėjau įtarinėti Marą. Gal ji mane išdavė? Paskutiniu laiku aš buvau su ja nemalonus. Mes sėdėjome mūsų išnuomotame namelyje ir gurkšnojome whisky. Stengiausi pamatyti kokius nors išdavystės ženklus. Ar ji nebus pasakiusi savo šeimininkui Busk, kad aš šnipinėju? Gal ir nekonkrečiai, o tik:

-- Mr. Busk, aš turiu įtarimų... jokių įrodymų, tik...

Gal ji norėjo man atkeršyti.

Po tos nakties, kitą rytą aš nuėjau pažadinti ambasadorių ir kaip visada nuėšiau apelsinų sunkos. Sudaužyto stiklo šukės buvo prie lovos. Jei būčiau surinkęs, jis žinotų, kad naktį kažkas buvo įėjęs į kambarin.

Išgėręs sultis ir dėdamas stiklinę, jis pastebėjo šukes. Suraukęs antakius bandė prisiminti, kada galėjo sudaužyti.

-- Turbūt miegodamas numėčiau, -- pastebėjo jis.

Aš lyg dabar pastebėjęs, pasilenkau ir surinkau šukes.

-- Nesusiplastykit rankų, -- pastebėjo ambasadorius ir pradėjo skaityti rytinius laikraščius.

Vadinasi, jis nieko neįtarė. Tačiau tą rytą išsiuntė į Londoną telegramą, kad Pepenas žino daugiau negu reikia...

Sir Hughė turėjo statyti sau klausimą, iš kur Papenas žino. Jis turėjo būti nervingas ir sekti aplink į esančius žmones. Bet to jis nerodė. Jei jis man būtų pastatęs kokius klausimus, būčiau tikras, kad jis mane įtaria. Bet jis buvo natūralus.

Susitikęs su Moyzisch sužinojau, kad anas automobilis jį nustojo sekti po to kai aš išlipau. Vadinasi anas tipas, pamatęs, kad automobilyje Moyzisch vienas, neberado reikalo jo sekti. Ko jis norėjo? Matyt norėjo sužinoti, kas sėdi Moyzisch automobilyje. Vadinasi, anam vyrui aš buvau dar nepažįstamas. Tad jie nieko apie mane nežino.

-- Kaip anglai žino, kad šnipas išduoda vokiečiams jų paslaptis?

Moyzisch galvodamas, kad aš vis kalbu apie aną sekimą, atsakė, kad tai galys būti tik supuolimas. Tada aš jam paaiškiniau, kad kalbu ne apie automobilio sekimą, bet ambasadoriaus telegramą, kurio filmą dabar jam įteikiau. Toj telegramoj pasakyta, kad Papenas žino daugiau negu reikia...

Moyzisch irgi nežinojo, kas anglus užliarmavo ir negalėjo surasti jokio paaiškinimo.

(Bus daugiau)

B. VILKUTAITYTĖS — GEDVILIENĖS PARODĄ APLANKIUS

JURGIS JUODIS

Nedaug klysiu pasakęs, kad dail. Birutė Vilkutaitytė - Gedvilienė yra viena kukliausių, kar-tu ir originaliausių meno pajėgų dėdės Samo žemėje.

Dailininkė nėra "gimusi" Vokie-

Kur nėra grožio, ten nėra ir meno.

Dailininkės B. Vilkutaitytės pa-veiksiai yra tampaime ryšy su grožiu ir nors jų daugelis yra daug kam sunkiai suprantami ir

net visiškai "nesuprantami", de-ja -- jie traukia žiūrovą savo spalvų deriniu ir skoningu jų perdavi-mu ant drobės. Nors kai kuriuo-se paveiksluose dominuoja per ryškus baltos spalvos dominavi-mas, kas labai nustelbia kitų spal-vų grožį ir išaukia net disharmo-niją, laimei -- tas buvo ryškus tik keliuose paveiksluose. Dailininkė nors mene ir nėra tokia "jaunu-tė", deja, tapyboje dar tik "pir-mieji žiedeliai", kurie jei ir ne-sužydėję pilnai, tai išsiskleidę gana gražiai ir patraukliai.

Dailininkė su paveikslais: "Auš-tant", "Tyla", "Sapnai", "Gėles", ir "Naktis" -- išėina į plačius tapybos horizontus, kuriuose ji yra patraukli, sava ir verta dė-mesio.

Kituose tapybos darbuose ryš-ki didelę grafikos linijos įtaka, kas, mano nuomone, nieko "tra-giška" nedaro tik pačią tapybą, savotiškai švelnina ir daro "nau-ja", žinoma jei tai neveda prie dekoratyvinio pobūdžio ir net "reklamos".

Gaila, kad dailininkė, buvusi grafikė -- visiškai neparodė gra-fikos darbų, o jie, savo metu, bu-vo puikūs. Dailininkė buvo stipri

B. Vilkutaitytė-Gedvilienė

Auštant (aliejus)

tijoje, ar "pradėjusi žengti" ne-lengvus menininko kelius Ameri-koje, -- ji buvo viena rimtesnių meno atstovių laisvoje mūsų tē-vynėje ir keletą kartų, per įvai-rias parodas, gražiai užsireko-mendavusi įvairiuose kraštuose.

Deja, ši didžiulė jos darbų pa-roda Brooklyne, bene bus pirmo-ji, kurioje ji viena save atsto-vauja.

Būdinga, kad šiai parodai dai-lininkės niekas nereklamavo, iš-skiriant jos pačios darbus, kurie yra vienintelė jos reklama.

Šioje parodoje išstatyti daili-ninkės Birutės paveiksai labai gražiai ją reprezentavo, tartum, apvainikuodami jos ilgą meno ieš-kojimo kelią, dar ilgesnį ir sun-kesnį darbą, -- vertai užtarnau-tu pasisekimu, kurio ji sulaukė šioje parodoje.

Ligi šiol dar nei vienam dai-lininkui nėra pavykę New Yorke-Brooklyne paroduoti 15 paveikslų, tai savotiškas rekordas "išlepīn-tų" New Yorkiečių skoniui.

Dailininkė sugebėjo savo darbų šiltu spalvingumu ir originaliu stiliumi patraukti lankytojų dė-mesį.

Menas stato kūrėjui didelius reikalavimus: paveiksle turi būti idėja - mintis, kompozicija, gra-žus ir darnus spalvų derinys ir techniškas išpildymas. Žodžiu, paveiksle turi atsispindėti gro-žis. Ir dar kartą grožis, nes be jo paveikslas palieka negyvas ir nepalieka ir nedaras jokio įspū-džio.

B. Vilkutaitytė - Gedvilienė

XX a. sužalotas žmogus (pastelė)

ir akvarelėje -- ko parodoje taip pat nebuvo matyti. Buvo keletas temperos ir pastelės darbų, kurie save spalvų deriniu reprezenta-vo puikiai, kaip "Ciklopas", "Haremo viešpats" ir kiti.

Savo idėja, turiniu ir kompo-zicija, nors atlikti tik pastele ir pašėliu, buvo puikūs: "XX a. žmogus" ir "Nusiplaunu rankas".

Dailininkė nors labai nutolusi nuo realizmo, peršokusį surre-alizmą, gerokai "išsimaudžiusi" abstraktuose, pasiramščiudama impresionizmu, pasikvietusi į tal-ką simbolizmą, kaip atrodo, ap-sistos savame kely, kuris jai ga-li būti lemiamas ir jai linkėti-nas.

REQUEST RECORD

Naujausios ir gražiausios autentiškos lietuviškos ilgo grojimo plokštelės. Nepri-imkite jokių pakaitalų.

Žiūrėkite REQUEST ga-mybos plokštelių krautuvė-se arba reikalaukite katalo-gų rašant:

**REQUEST
RECORDS, INC.**
66 Mechanic St.
New Rochelle, N. Y.

Dail. Česlovo Janušo paveikslas "Žiema Dubysos pakrantėse". Jo paveikslų paroda atidaroma spa-lio 17 d. (sekmadienį) 12:30 val. Clevelande Čiurlionio namuose ir tęsis iki spalio 24 d. Parodą rengia LB Clevelando I apylinkės valdyba.

KAI TEPTUKAS, ŠIRDIS IR MEILĖ PRABYLA...

Dail. Č. Janušo parodos Clevelande atidarymo proga

Vartant paskutiniojo amerikie-čių dailininkų surengtos parodos New Yorke katalogą, kur telpa ir dailininko Česlovo Janušo ju-ras vaizdas, skaitant amerikiečių spaudos ištraukas apie šią paro-dą, apie iškiluosius dailininkus ir laimėtas premijas, iš kurių vie-na teko ir mūsų dailininkui, kyla nuodėminga mintis: kiti ieško ir suranda mūsų slypinčius dei-mantus, o mes norime juos dulkių klostuose paslėpti. Iš viso jis sve-timųjų parodose laimėjo net 6 dailės premijas.

Nemodernu, kai kas iš aukšty-bių pasako, ne su gyvenimo tem-pu einama, bet... žmonės mėgsta dail. Česlovo Janušo parodas, jas organizuoja įvairiose kolonijose, lanko rekordiniu skaičiumi ir to-kiu pat uolumu paveikslus įsigija. Menas turi prabilti žmonių širdy-se ir jis geležinių varžų nepri-pažįsta.

Dail. Česlovas Janušas yra su-sigvyvenęs su jūra, ją pamilęs, to-dėl ir jūros kūriniai, kurie yra jo mėgiamiausia tematika, gyva meno kalba prabyla.

Vandens virpėjimas, blizgesys dinamiškas judėjimas, vandens permatomumas, apšvietimas ir spalvingumas, saulės žerėjimas vandens paviršiuje, mėnulio at-spindžiai, vėjas, audros, bangos, putų žaismas, iš dailininko reika-lauja ne tik daug patyrimo, studi-jų bet ir didelio talento. Todėl ne veltui dail. Česlovas Janušas va-dinamas jūros dailininku ir čia mes jam lygaus neturime.

Gyvendamas Baltijos pajūryje, Palangoje ir Klaipėdoje, ten pra-leisdamas vaikystės ir jaunystės dienas, kur lankė ir baigė gimna-ziją, pamilęs jūrą pastilko ištikti-mas jai visą gyvenimą. Todėl ir anais gimnazijos laikais Klaipė-dos didesnių knygynų langai buvo papuošti jo paveikslais.

Baigęs meno mokyklą, jis mo-kytojavo eilėje gimnazijų ir pa-milęs gamtą, pamilo ir jos išti-kimus draugus skautus, kuriems eilę metų vadovavo, buvo skauti-

VYT. KASNIŪNAS

ninku ir apdovanotas eile žymenų.

Kaip dailininkas realistas-pei-zažistas, studijuodamas gamtą daug keliavo ežerais ir upėmis, laukydamas gražesniųjų vie-tas, keliaudamas pėsčias bei dvi-račiu, plaukiodamas baldarėm, gyvendamas palapinėse. Daug va-sarų praleido žvejų kaimuose, vykdamas su žvejais į tolimes ir dažnai pavojingas keliones iš ten parsiveždamas naujus vaizdus.

Todėl ir jo realistiniai Lietu-vos vaizdų kūriniai prabyla į žmo-nių širdis savo kalba, sava šir-

dimi ir meile.

Valstybės teatras, statyda-mas lietuviškus veikalus ir turė-damas labai didelę pasiūlą dai-lininkų dekoracijų paruošimui, visados rinkdavos pačius iški-liausius menininkus.

Ir mes anais laisvės metais grožėjomės dail. Česlovo Janu-šo dekoracijomis Stasio Šimkaus operoje "Pagirėnai", St. Santva-ro dramoje "Kaimynai" ir A. Vienuolio - Žukausko "Prieb-landoje".

Šioje, Čiurlionio Ansamblio na-muose, rengiamoje dail. Česlovo Janušo parodoje bus išstatyta apie 80 įvairių jo kūrinių.

DOVANOS ŠVENTĖMS

Jūsų giminėms ir artimiesiems U.S.S.R.

PODAROGIFTS, Inc.

220 Park Avenue South,
New York, N. Y. 10003
Telefonas 228-9547

Automobilai: Volga,
Moskovič, Zaporožec
Motociklai su priekabom
Dviračiai
Šaldytuvai
Skalbiamos mašinos
Stuvamos mašinos
Elektriniai namų
reikmenys

Radjo priimtuvai
Foto aparatai, lenses
Akordijonai
Televizoriai
Tranzistoriai
Ivairūs laikrodžiai, bu-
dintuvai.

DAUG IR ĮVAIRIŲ AUDEKLŲ

Įvairiausias pasirinkimas maisto produktų, delikatesų, vyno.

APLANKYKITE MŪSŲ PARODOS SALE
Kelialapiai į poilsio vietas Sovietų Sąjungoje.

Veikiančiu susitarimu yra mūsų įgaliotos priimti užsakymus šios firmos:

PACKAGE EXPRESS AND TRAVEL AGENCY, INC.
CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.
GRAMERCY SHIPPING CORP.
GLOBE PARCEL SERVICE, INC. (Visi skyriai)

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Pati žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, tu-rinti daugel metų patyrimą siunčiant

DOVANAS — SIUNTINIUS Į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tūkstančiai klientų patenkinti. Garantuotas skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausus aukštos rūšies prekių pasirinkimas prieinamom kainom.

Dėl informacijų ir nemokamų katalogų kreipkitės į visus mūsų skyrius.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

- NEW YORK 3, N. Y. — 39 — 2nd Avenue — AL 4-5456
- NEW YORK, N. Y. 10011 — 108 W. 14th St. CH 3-3005
- BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue — DI 5-6808
- ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street — CH 9-6245
- BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue — LI 2-1767
- SO. BOSTON 27, Mass. — 327 W. Broadway AN 8-0068
- BUFALLO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue TL 6-2674
- CHICAGO, Ill. 60622 — 2222 W. Chicago Ave. BR 8-6966
- CHICAGO, Ill. 60608 — 3212 So. Halsted St. WA 5-2737
- CLEVELAND, Ohio 44113 — 964 Literary Rd. TO 1-1068
- DETROIT, Mich. — 7360 Michigan Avenue — VI 1-5355
- GRAND RAPIDS, Mich. — 636-38 Bridge St., N. W.

Tel. GL 8-2256

- HAMTRAMCK, Mich. — 11333 Jos. Campau — GL 7-1575
- HARTFORD 14, Conn. — 200 Franklin Avenue.

Tel. 233-8030, 246-0215

- IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave ES 2-4685
- YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue RI 3-0440
- LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd.

Tel. AN 1-2994

- LAKEWOOD, N. J. — 126 — 4th Street — PO 3-8569
- NEWARK 3, N. J. — 428 Springfield Avenue BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. LO 2-1446
- PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street — MU 4-4619
- PASSAIC, N. J. — 176 Market Street — GR 2-6387
- PHILADELPHIA 22, Pa. — 525 W. Girard Ave. PO 5-5802
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1307 E. Carson Street HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter St. FI 6-1571
- WATERBURY, Conn. — 6 John Street — PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street SW 8-2868
- YONKERS, N. Y. — 555 Nepperhan Ave. — GR 6-2781

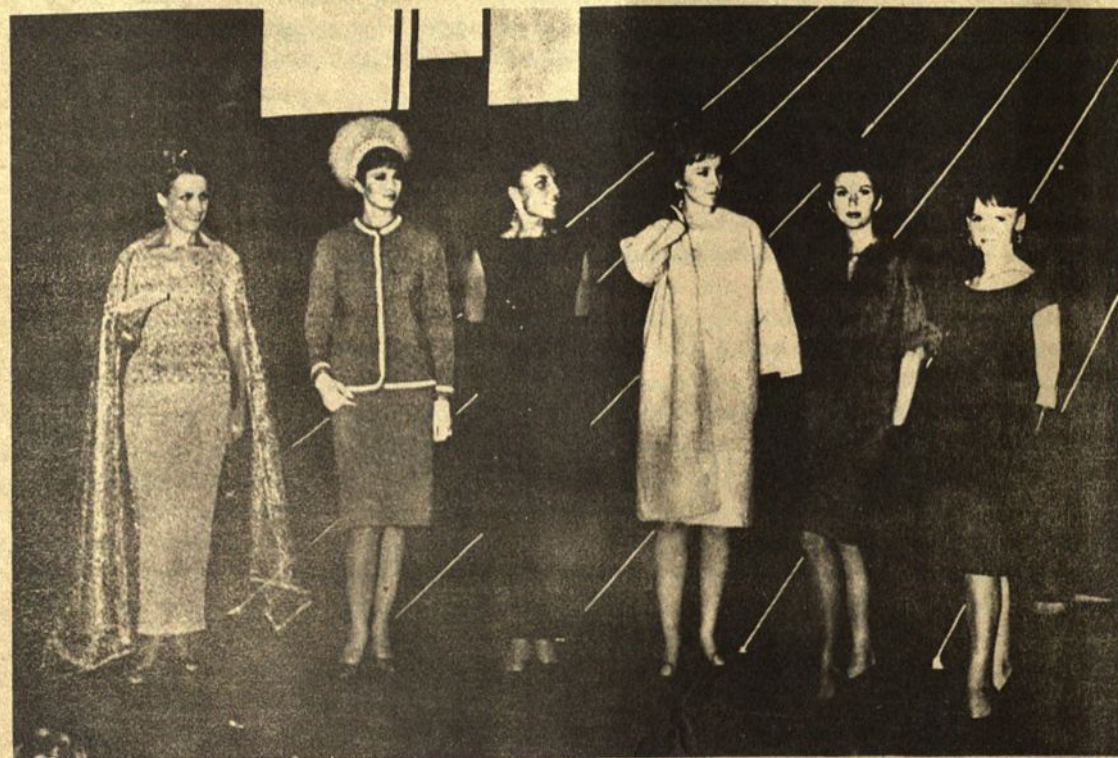

VILTIES SPAUSTUVĖ
6907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio 44103
Phone (216) 431-6344

- Priima užsakymus iš visų miestų Jung-tinėse Valstybėse ir Kanadoje.
- Spausdina ofsetu laikraščius, žurnalus, brošiūras, programas, katalogus ir kito-kius leidinius.
- Patarnauja organizacijoms, bendrovėms ir profesionalams: vizitinės kortelės, blankai, receptų, sąskaitų, sąmatų, at-skaitomybės ir kitokios formos; Jūsų adresai įvairių dydžių vokuose — regu-liariuose ir languotuose.
- Užsakymai išpildomi greitai ir sąžini-n-gai.

Putnamo Seselių Remėjų Chicago apylinkės pirmininkė M. Remienė įteikia gėles madų parodos pranešėjai E. Blandytė. Toliau matyti demonstravusios rūbus viešnia iš Californijos St. Tamulaitienė, N. Manelienė, D. Tamulaitytė, R. Augintė-Bialik, N. Vengrienė, V.A. Račkausko nuotrauka

Madų parodos dalyvės demonstravusios megstus rūbus. Iš kairės: E. Blandytė, N. Manelienė, O. Jarmekienė, M. Memėnaitė, N. Vengrienė ir S. Olšauskienė. V.A. Račkausko nuotrauka

MADŲ PARODA CHICAGOJE

Parodos tikslas, viešnia iš Californijos, o taip pat ir chicagietė madų projektuotoja, visuomenės simpatijos Marijos Nekalto Prasidėjimo Seselių Remėjų veiklai pripildė Jaunimo Centro salę viešnioms ir svečiams ne tik iš Chicago ir Cicero, bet ir St. Charles, Beverly Shores, Detroito ir Clevelando.

Pirmoje dalyje buvo rodomi I. STAŠAITYTĖS-BORGOGNI su projektuoti rūbai, modeliuojami A. Katelienės, J. Mačiulienės, R. Mastienės, D. Mieželiene, St. Olšauskienės ir N. Vengrienės. Atrodo, kad I. Borgogni yra artimos ilgos švarkelių linijos, palaidai krantinčios, o vakariniams rūbams aukštai prasidedantis liemuo. Parinktos spalvos buvo įdomios, tik ne visuomet atitiko modeliuotojos charakteriui. Ypatingo dėmesio susilaukė J. Mačiulienės plytinės spalvos balinė ir St. Olšauskienės baltas apsiaustas, nešiojamas ant satininės biluskutės su gaubtuvu.

Antroje dalyje E. Blandytė, O. Jarmekienė, N. Manelienė, M. Memėnaitė, St. Olšauskienė ir N. Vengrienė modeliuoja J. Dočkienės, V. Mažeikiene, M. Parnavienės, V. Sabalienės ir O. Vaitaitienės megstus rūbus. O Jarmekienė ir E. Blandytė parodė savo megstus darbus. Nors savo linijomis, išskyrus geltoną O. Jarmekienės kostiumą, ar savo spalvomis, dauguma jų kalbėjo apie praeities madas, tačiau žavėjo susirinkusius mezgėjų darbštumu, o pridėdant prie kostiumėlio jau šių dienų skrybeles, batus ir tam tikrą šviežumą, kas madų parodose ypatingai pagaudina.

St. TAMULAITIENĖS suprojektuoti rūbai teko parodos trečiajai daliai. Pirmi šeši dalykai — 4 coliai virš kelių, nešiojami su specialiai pritaikintomis, neperšviečiamomis megstom kojine ir bliuskutėmis, priklausė Rudi Gurnreich, Californijos madų kūrėjui, kur dirba Tamulaitienė. Tai revoliuciją keltantį rūbą, kurio, kaip ir jo maudymosi kostiumai, gali labai greitai dingti užmarštin.

Kas kita sugrįžta St. Tamulaitienės paruoštais dalykais. Ji taip pat linkusi prie trumpų sijonėlių,

bet toli gražu nėra tokia kraštutinė, kaip R.G. Tai ją darė mūsų lietuviškam skonui jau daug arčiau, jos sportiniai rūbai pasižymėjo kelių spalvų kombinacijomis ir mažom elegantiškom laibai švariai ir rūpestingai išbaigtom detalėmis. O tai yra labai pastebimi dalykai modeliui vaikščiojant ant specialiai paruošto tilto, prožektorių šviesoje. Ypatingo dėmesio susilaukė jos popietinės suknelės. Ar tai šifono, ar šilkinio krepo, ar plonutės vilnos, medžiagų spalvų savotiškumas ir kirpimo naujumas pristatė Chicago visuomenei St. Tamulaitienę, kaip originalią, savo individualų, savitą skonį turinčią projektuotoją. Jos balinės suknelės, daugumoje iš šilkinės "jersey" medžiagos, tur bnt nepamainomos Californijos klimatu, buvo truputį svetimos Chicago papdangai. Tačiau ir jos savo kirpimu rodė St. Tamulaitienės santūrų bei elegantišką, niekuo neperkrautą, išradingumą. Trečios dalies modeliuotojų tarpe matėme R. Augintę-Bialik, N. Manelienę, D. Mieželiene, St. Olšauskienę, D. Tamulaitytę ir N. Vengrienę.

Parodą komentavo daikininkė aktorė Elena BLANDYTĖ, nereitai suradusi įžvelgiant žodį modeliuojamiems rūbams ir savo megstais darbais nustebinusi ne vieną parodos viešnią. Scena ir stalai buvo dekoruoti P. VAITAITIENĖS, panaudojant Mondriano paveikslų linijas ir spalvas, dabar jau randamas daugelyje krautuvų moteriškų suknelių, megstinių ir skrybelaičių pavidaluose. Tos dekoracijos labai gerai atitiko madų parodos išoriniam apipavidalinimui. Tikrai pagirtinas Vaitaitienės išnaudotas mados aktualijos pristatymas, iš karto atsilankiusius nutelkęs naujai ir maloniai.

Parodos meto laimėjimams paveikslus dovanavo dail. J. PAULIENIUS, dail. G. ŽUMBAKIENE ir kailių prekybininkas N. Bursteinas, paskyręs minkų apikaklę. Jo kailiai buvo rodomi pirmos ir antros dalies tarpais.

Modeliuotojos skyrėsi savo charakteriais ir tai parodai davė sveikintino įvairumo. Jos visos užsiėmė didelio įvertinimo,

Jau ketvirtį metų šitokiu būdu renkamos lėšos M.N. Pr. Seserų statomiems lietuviškiems senelių namams. Visuomenės prieilankumas atrodo yra didelis. Šios parodos rengėjai ypatingai buvo pagerbti atsilankius gen. konsulo žmonai poniai J. Daužvardienė, kuri savo buvimu moraliai parėmė ir rengėjus ir parodos pildytojus.

Margarita Jankauskaitė

ATSIŪSTA PAMINĖTI

"AIDŲ" rugsėjo numerį yra šie straipsniai: kun. dr. V. Cukuras — Pasauliečių atsakomybė Bažnyčioje; Juozas Jakštas — V. T. Pabūtos naujoviškas Lietuvos valstybės pradžios aiškinimas; Vladas Jakubėnas — Verdi "Requiem", Br. Markaičio "Vilniaus Varpai". Iš grožinės literatūros: Leonardas Andriekus — Karalius Mindaugas (eil.); Marius Katiliškis — Seržantas X. — Apžvalgoje rašo šie autoriai: V. Skrupskelytė — Septintasis Ateitininkų Federacijos kongresas; Antanas Gustaitis — Mariaus Katiliškio penkios dešimtys; Telesforas Valius — Pranas Domšaitis —

LIETUVIŲ JAUNIMO ANTIKOLONIALINĖS LYGOS INFORMACIJA

Š. m. rugsėjo 17 d. New Yorke, Apriškimo mokyklos salėje įvyko Lietuvių Jaunimo Organizacijų Federacijos — Antikolonialinės Lygos Vykdomojo Komiteto pilnates posėdis. Akademinių Skautų Sąjūdį posėdyje atstovavo Romas Kezys; Studentų Ateitininkų Sąjunga — Antanas Vainius; Santaros — Šviesos Federaciją — Algimantas P. Gureckas. Studentų Sąjungos atstovas Federacijoje-Lygoje Rimvydas Liutkus posėdyje negalėjo dalyvauti. Korp! Neo-Lithuania vieton pasitraukusio atstovo naujo dar nepaskyrė. Posėdyje dalyvavo taip pat Lygon įeiną kiti Vykdomojo Komiteto nariai.

Priimti nauji nuostatai. Pagal dalyvaujančių organizacijų pateiktas ir sugestijas buvo paruošti nauji nuostatai (Redagavo A. Gureckas) Vykdomojo Komiteto pilnates posėdis, įnešęs kai kurias pataisas, pasiūlytas Vyto Valaičio, nuostatus priėmė. Nuostatų pilnas ratifikavimas priklausys dalyvaujančioms jaunimo organizacijoms.

Pakeistas Federacijos pavadinimas. Pagal naujus nuostatus Lietuvių Jaunimo Organizacijų Federacijos vardas pakeistas į Lietuvių Jaunimo Organizacijų Tarybą. Lietuvių Jaunimo Antikolonialinės Lygos vardas pasilieka. Naujuose nuostatuose labiau definuotas santykis tarp Antikolonialinės Lygos ir Organizacijų Tarybos. Į Tarybą įeina po vieną atstovą nuo jaunimo organizacijų ir Lygos (tuo pačiu ir Tarybos) pirmininkas. Lygą sudaro visos Tarybai priklausančios organizacijos ir Lygos nariai-asmenys. Lygos aukščiausias organas — Lygos Centro Komitetas (anksčiau Vykdomasis Komitetas). Lygos veikla Lietuvos laisvės kovoje nukreipta daugiausiai į užsienį, jų tarpe ir į Jungtines Tautas. Organizacijų Taryba savo veiklą koncentruoja JAV ir Kanadoje.

Išrinktas Lygos-Tarybos pirmininkas ir prezidiumas. A. P. Gureckas pagal motyvuotą š. m. liepos 15 d. pareikšimą atsistatydino iš Federacijos — Lygos pirminko pareigų. Priėmus naujus nuostatus spalio 17 dienos posėdyje vienbalsiai Lygos-Tarybos pirminku dviem metams išrinktas Miklovas. Į prezidiumą išrinkti taip pat kiti keturi Lygos Centro Komiteto na-

85 metų suaktyvininkas; V. Čižiūnas — Laiškas dėl katalikų už katalikų. — Knygos: dr. J. Grinius — Antano Jasmanto "Gruodas".

Šis numeris iliustruotas Pr. Domšaičio tapybos darbų nuotraukomis.

riai: Algirdas M. Budreckas, Algimantas P. Budreckas, Romas Kezys, Antanas B. Mažeika.

Lygos Centro Komitetas liko tas pats su 15 narių. Tokiu būdu neperseniausiai į Lygą įsijungus Akademiniam Skautų Sąjūdžiui, Lietuvos laisvinimo darban apsiungė visos jaunimo ideologinės ir studentų organizacijos, ir telkiamos vidurinės kartos jėgos.

Jaunimo organizacijos ir taip pat visi Lygos užsimojimams pritariantys prašomi su reikalais ir parama kreiptis:

Anticolonial League of Lithuanian Youth (arba į J. Miklovą) adresu: P. O. Box 134, Lenox Hill Station, New York, N.Y. 10021.

PABALTIO REZOLIUCIJŲ PADETIS JAV SENATE

Užsienio Reikalų Komitetas svarstė Pabaltijo rezoliucijas savo egzekutyviniame posėdyje ir nutarė jas dabartinumetu nepareikšti viso Senato tvirtinimui. Nors keli komiteto nariai (Lausche, Clark, McCarthy, Mundt ir kt.) deda visas pastangas, kad jos būtų svarstomos dar kartą, atrodo, kad neužtenka balsų joms pajudinti.

Paskutinių kelių dienų bėgyje pradėjo stiprėti akcija už rezoliucijų silymą Senato plenumo, kur neoficialiais daviniais turima 59 senatorių pritarimą. Akciją stipriai remia eilė pietinių valstybių senatorių, jų tarpe Holland (Fla.), Thurmond (So. Carolina), Talmadge (Ga.), Tower (Texas).

Vis didėjantis skaičius senatorių nepritaria Atstovų Rūmų rezolucijai, ir mano kad ji yra mažai ką sakanti. — Daugelis numato remti sen. Allott rez. (S. Con Res. Nr. 22) arba sen. Lausche (S. Con. Res. Nr. 19).

ALT Celvelando skyrius

CLEVELANDE IR APYLINKĖJE

* BALFO PINIGINĖ RINKLIAVA Clevelande pradėta. Pradėta sekmadienį, spalio mėn. 10 d., Šv. Jurgio par. bažnyčioje buvo išdalinti vokeliai, kurie su aukomis sekantį sekmadienį bus surinkti. Paaukok bažnyčioje, kad aukų rinkėjai nereikėtų eiti pas Tamstą.

Pas tuos, kurie neturės galimybių paaukoti bažnyčioje, aukų rinkėjai apsilankys namuose. Toliau gyvenantiems bus pasiųsti vokai.

Aukų prašančių netrūksta. Ne užmirškite ir Balfol

Skyriaus Valdyba

* Danutės Penkaskaitės meno kūriniai yra išstatyti DIRVOS

KRAUTUVĖJE

Paveikslų rinkinys (kainos nuo 20 iki 120 dol.) leidžia pasirinkti moderniško ir realistinio meno kūrinių. Dirvos krautuvėje numatoma išstatyti ir kitų dailininkų kūrų.

Kas kart daugiau lietuvių atsilanko į Dirvos krautuvę (6907 Superior Ave.), kur randa didelį pasirinkimą knygų, plokštelių, drožinių, audinių ir kt. prekių.

* Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus galite kreiptis į Z. Obelenį tel. 531-2211.

* METROPOLITAN OPERA NATIONAL COMPANY savo viešnage Clevelande pradėjo spalio 13 d. Madame Butterfly opera. Ketvirtadienį Cinderella, o penktadienį Carlisle Floyd opera Sunnahl.

Cinderella bus pakartota šeštadienį 2 val. p.p., o vakare statoma Carmen.

MINT TAVERN

397 E. 156 gt., Cleveland, Ohio

DEGTINĖ, ALUS, VYNAS, GERAS MAISTAS.

PENKTADIENIAIS ŽUVIS IR KITI VALGIAI.

Šeštadieniais šokių muzika.

Sav. Mr. & Mrs. P. SUKIS

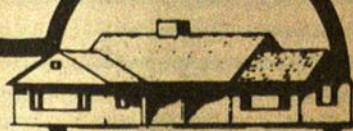
Tel. 531-9808

Naturally
**SUPERIOR
SAVINGS**

SINCE 1909

13515 EUCLID AVE.
6712 SUPERIOR AVE.

HOME and
REMODELING
LOANS
....
INSURED SAVINGS

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185th St.
KE 1-7770

LIETUVIŲ SALĖ-SVETAINĖ

6835 Superior Ave., Cleveland, Ohio

Tel. EX 1-1143

Tai sava, lietuviška pastogė įvairiems parengimams, koncertams, susirinkimams, parodoms, vaidinimams, šokiams rengti.

REMDAMI SAVUS — RĖMIATE
SAVE.

CLEVELANDIEČIAI REMIA IR REMS ŽYGI Į JUNGINES TAUTAS

Clevelando liet. visuomenės išrinktas Komiteto Lietuvos Nepriklausomybei Atstatyti Clevelando Skyrius intensyviai veikia. Komiteto nariai pasiskirstė aukų lapus ir renka aukas kalbamai manifestacijai bei žygiui į Jungtines Tautas. Pirmas aukotojų sąrašas buvo pagarsintas Dirvos 95 Nr. o antras Dirvos 109 nr.

Šis aukotojų sąrašas garsinamas Dirvoje jau bus tretysis. Aukojų: Po \$50 -- Bučmys iš Dayton, dr. A. Martus.

Po \$25 -- Pr. ir Stella Baldauskai iš Cuyahogos, ALTS-gos Clevelando Sk.

Po \$20 -- dr. Z. Sabataitis, V. Urbaitis.

Po \$10 -- A. ir B. Bernotai, P. Kudukis, dr. Ed. Lenkauskas, Lietuvių Moterų Ratelis, V. Mazoliauskas, J. Rastenių šeima, M. Rudaitienė, SLA 14-ta kuopa, P. Sejonas, V. Vinclovas, J. Virbalis, J. Čyvas.

Po \$5 -- V. Augulytė, J. Balbatas, M. Balys, V. Daraška, A. Drasutienė, K. ir O. Eimučiai, N. ir B. Gaidžiūnai, S. ir S. Laniauskai, O. ir T. Liutkai, V. Mockus, A. Masilionis, P.P. Mikolūnai, C.S. O'Bell, P. Jocius, Al. Steponavičius, V. ir J. Stuočiai, P. Staniškis, V. Valys, Ed. Variakojis, J. Žilionis, K.M. Žilinskas, P. Zigmantas.

Po \$4 -- J. ir R. Skavičiai
Po \$3 -- J. Nasvytis, L. Nagevičius, Pr. ir A. Petraičiai, V. Rutkauskas, P. Vaiginis, J. Vasaris.

Po \$2 -- Pr. Grigonis, L. ir B. Kazėnai, L. Keženius, R. Laniauskaitė, dr. J. Mačys, F. Na-

ŠV. KAZIMIERO LITUANISTINĖS MOKYKLOS KONCERTAS

įvyks š. m. spalio mėn. 23 d.

Naujosios parapijos salėje

Programoje — Solistė IR. STANKŪNAITĖ ir
pianistas A. KUPREVIČIUS

Vaišės — šokiai žemutinėje salėje.

Šokiams gros MOKSLEIVIŲ orkestras.

Pradžia: 7 val. vak. punktualiai.

vickas, M. Palūnas, P. Samolienė, V. ir R. Šileriai, Ig. Statkevičius, D. Tamulionytė, J. Velykis.

Po \$1,00 -- S. Ignatavičius, B. Wright.

Iš pagarsintų Dirvoje aukotojų sąrašų matyti, kad Clevelando liet. visuomenė kalbamam reikalui duosniai aukoja. Gauta aukų ir iš tolimesnių vietovių. Skyriaus išdėninkas gauna aukų ir laiškais. Visiems aukotojams KLNA Clevelando sk. Komitetas širdingai dėkoja. Vėlesnių aukotojų sąrašus garsinsime vėliau.

KLNA Clevelando sk. išdin.

PERKO PLANAS AKCIJAI

Rinkiminei kampanijai įsibėgėjus, kandidatas į miesto burmistro postą Ralph J. Perk patiekė kruopščiai paruoštą planą miesto reikalų tvarkymui. Tą planą jis parodė ir aptarė dides-

nio susirinkimo metu, įvykusio spalio 8 d. Bohemian Hall patalpose.

Ralph J. Perk pabrėžė, kad miestas gali išsiversti ne tik turimu biudžetu, bet dar gi sutau-pant daugelyje sričių. Todėl jis tvirtina, kad miestui nereikalingas naujų mokesčių užkrovimas. Tuos pasiflytus mokesčius miesto gyventojai kartą jau atmetė (per lapkričio mėn rinkimus, 1964 m).

R. J. Perk dar kartą išskėlė ir pabrėžė piliečių saugumą gatvėse ir reikalą sustabdyti išisų kvartalų naikinimą. Tie klausimai liečia negrų kvartalus. Būdinga, kad susirinkime dalyvavo ne mažas būrys negrų, o Perką remiančią kalbą pasakė miesto tarybos narys Kellog, negras.

R. J. Perk išskėlė visą eilę problemų, kurios iki šiol buvo neišspręstos, kaip gatvių tinkamės-nis apšvietimas, aerodromo pa-jamų panaudojimas miesto reika-lams, o ne privatiems biznieri-ams, uosto ir pramonės plėti-mas, tinkamesnis aprūpinimas

vyr. amžiaus piliečių, susisieki-mas ir kt.

R. J. Perk, ilgą laiką buvęs miesto tarybos nariu, atrodo, yra puikiai susipažinęs su Clevelan-do administraciniais reikalais ir žino, kur reikia ne tik plano ir pažadų, bet ir akcijos. Tą planą jis turi, ir labai kruopščiai pa-ruošė. Iš jo ligišiolinių laimė-jimų County Auditor įstaigoje galima spręsti, kad išrinkus jį burmistru, atsiras ir akcija.

Bohemian Hall salėje gausiai susirinkusių svečių tarpe buvo ir būrys lietuvių -- Perko rėmėjų.

A. BANYŠ AUKOJA 100 DOLERIŲ

Clevelando lietuvių veikėjas Alekas Banys, už nuopelnus Lietu-vai apdovanotas Gedimino ordi-nu, parėmė žygi į Jungtines Tau-tas šimto dolerių auką. Banys jau seniai aukoja ir surenka stambias sumas lietuviškiems reikalams, ypačiai Balfui, džiovininkų šal-pai ir kt.

Dabar išėjęs į pensiją ir nebe-turėdamas pinigų, Banys savo 70 metų amžiaus proga laimėjamų traukimą ir visą pelną skiria Lie-tuvos laisvinimo akcijai. Paskir-damas pirmą šimtą iš šių paja-mų, Banys ragina visus prisidėti ir paremti New Yorko demons-traciją. Mūsų aukotojas pagei-dauja kad tie, kurie turi daugiau už jį, prisidėtų dar stambes-nėmis aukomis.

Š.m. spalio 31 d. Banys užpir-ko šv. Mišias už žuvusius Lietu-vos laisvės kovotojus šv. Jurgio liet. parap. bažnyčioje ir kviečia visus skaitlingai pamaldose daly-vauti.

* LIETUVIŲ KLUBAS, dažnas ir stambus lietuvių veiklos rė-mėjas, paskyrė šimto dolerių au-ką New Yorko žygiui ir ragina kitas lietuvių įstaigas bei biznius remti šią manifestaciją.

* STEPONAS BUČMYS iš Day-ton, Ohio per Clevelando Komit-etą aukoja \$50 New Yorko žy-giui.

* LAPKRIČIO 13 ŽYGIUI rem-ti komitetas Clevelande, kuriam pirmininkauja inž. A. Pautienis, spalio 15 d. Čiurlionio namuose ruošia spaudos konferenciją su Clevelando leidžiamų įvairių tau-tybių laikraščių atstovais.

Konferencija prasidės 7 val. vak.

* AMERIKOS LIETUVIŲ TAU-TINES SAJUNGOS Clevelando sky-riaus valdyba posėdžiavo spalio 10 d. Dirvos redakcijos patalpo-se.

Buvo priimta Dirvos baltas apyskaita ir didesnėji pelno da-lis (439,05 dol.) skirta Dirvai. Likusioji pelno dalis, apie 200 dol., palikta skyriaus reikalams. Skyriuje susidarė išlaidų K.S. Karplaus pastangomis pagaminus prezidento A. Smetonos laidotu-vių filmą.

Skyriaus valdyba paskyrė 25 dol. Lapkričio 13 žygiui paremti.

* DAIL. ČESLOVO JANUŠO tapybos paroda atidaroma šį sek-madienį, spalio 17 d. 12:30 v. Čiurlionio namuose ir tęsis iki spalio 24 d. 4 v. p.p.

Dailininkas [Clevelandą atvyks-ta šį penktadienį ir apsigyvens pas Dr. Antaną ir Eugeniją Aže-lius, 2566 Edgerton Rd., Clevel-land Hts., telef. ER 1-5910, šeš-tadienio vakare dailininkas su po-nia dalyvaus Čiurlionio Ansamblio rengiamame baliuje.

Visi Clevelando lietuviai kvie-

FILISTERIŲ SKAUTŲ SUEIGOJE

Clevelando Filisterių skautų sueigos dalyviai, susirinkę dr. G. ir Stp. Matų rezidencijoje.

Sueigoje inž. R. Kudukis skaitė paskaitą "Aktyvus lietuvių dalyvavimas Amerikos politikoje".

V. Bacevičius sueigoje papasakojo apie savo kelionę po Europos kraštus ir viešnagę Vilniuje.

G. Juškėno nuotraukos

čiami šią parodą skaitlingai ap-lankyti.

Dail. Č. Janušo rengiamos pa-rodos kitose liet. kolonijose tu-rėjo didelį pasisekimą. Jo kūry-ba yra aukštai įvertinta ne tik lie-tuvių, bet ir amerikiečių. Ameri-kos menininkų profesionalų sąjun-ga jį apdovanojo premija ir gar-bės pažymėjimais -- tai didelė dovana dail. Č. Janušui už mūsų tėvynės grožio atvaizdavimą.

Nepraleiskime šios retos pro-gos.

Parodos atidarymas bus filmuo-jamas. Parodą rengia ir globoja LB Clevelando I-os Apyl. val-dyba.

* Į ČIURLIONIO ANSAMBLIO balių, kuris įvyks šį šeštadienį, spalio 16 d. dar yra likęs ribo-tas vietų skaičius. Norintieji įsi-gyti bilietus prašom kreiptis į Vládą Plečkaitį ar Algį Penkaus-ką.

Be operų ir operėlių ištraukų, kurias išpildys Čiurlionio an-samblis, bus ir kitų įvairumų. Svečiai nuo 7 iki 8 val. bus vai-šinami kokteiliais.

PIANINO PAMOKOS VAIKAMS nuo 4 metų amžiaus jų namuose. Skambinti L. Obelenytei-Gaižutienai telef.: 531-2211.

PARDAVEJA

Importuoto maisto krau-tuvei. Nereikia prityrusios. Tel. PR 1-4179.

(109-111)

PARDUODAMAS NAMAS

3 miegamųjų mūrinis ranch. Akmeninis frontas. Perskirtas rūsųs. 2 automobilių garažas. Chardon Hill rajone.

Multiple Realty
AN 1-1182

IŠNUOMOJAMAS BUTAS

5 kamb. Bayliss gt., prie pat šv. Jurgio parapijos bažnyčios. Tel. 361-8165

DIENINIS DARBAS

Dienos darbas namuose kar-tą į savaitę. Rocky River piet-vakariuose.

Tel. 331-1734
(110 - 112)

MOKINĖS SIUVAMOMS MAŠINOMS

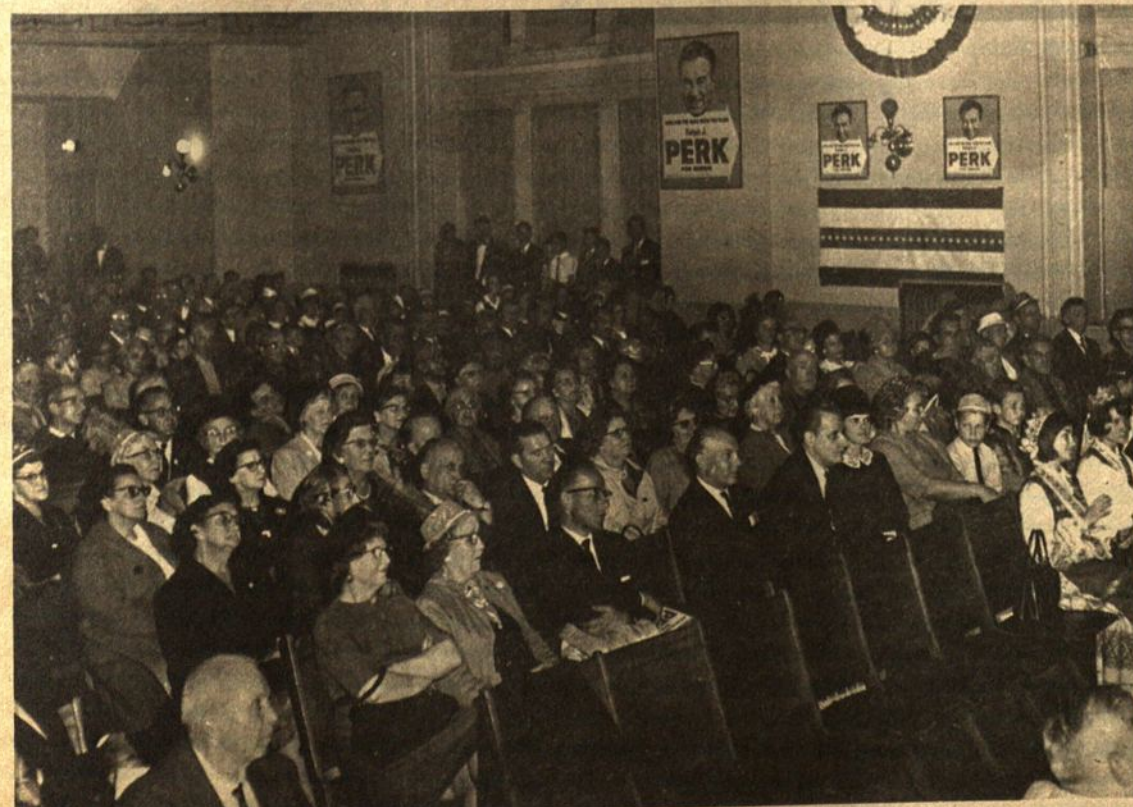
Mokinsime kvalifikuotus asmenis mūsų įmonės dar-bams. Tai pastovus darbas, teikiąs puikias akordinio darbo sąlygas.

Kreiptis nuo 8:30 v. ry-to iki 5 val. p. p., nuo pir-madienio iki penktadienio.

JOSEPH & FEISS CO.
2149 WEST 53rd STREET
(prie Lorain Ave.)
TEL. 961-6000

Kandidatas į Clevelando burmistro vietą Ralph J. Perk tarp clevelandiečių, pasipuousių tautiniais rūbais. Nuotraukoje iš kairės: Marcelė Dolejs, Irena Banionytė, Ralph J. Perk ir Živilė Neimanaitė, V. Plidžinsko nuotrauka

Publikos dalis klausosi Ralph J. Perk kalbos Bohemian salėje Clevelande. Pirmoj eilėj dešinėj sėdi Irena Banionytė ir Živilė Neimanaitė. Antroje eilėje matyti adv. J. Smetona, dr. V. Ramanauskas, R. ir G. Kudukai, M. Premeneckienė. Trečioj eilėj J. Čiuberkis ir Vl. Blinstrubas. V. Plidžinsko nuotrauka

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

"Antano Smetonos technika yra tikrai pajėgi. Atvirai sakant, tai geležiniai pirštai, kuriems šia prasme nieko negalima prikišti. Muzikinė jo koncepcija niekur neatsilieka (tai retenybė natūraliai, me pajėgume), ir ją galėtume apibrėžti kaip kontrastų studiją. Keletas lengvų epizodų Bache, dramatiška jėga Chopino baladėje F major, briliantiškas garsų darumas Ravelio Jeu d'eau". Autoriui labai patikusi tokio muzikolo prigimtis.

"La Suisse" laikraštyje kritikas apie A. Smetoną pareiškia, kad jis turįs ypatingą pianino pajutimą ir įgudimą atlikti Beethoveno kūrinius. Tai iškilus pianistas, sugebėjęs iš instrumento ištraukti tai, kas įmanoma geriausio.

PRELATAS MYKOLAS KRUPAVIČIUS, įžymus Lietuvos politikas, dvasiškis ir rezistentas, buvęs 10 metų VILKO pirmininku, spalio mėn. švenčia savo 80 metų sukaktį.

* CLEVELANDO, Detroito, Kanados ir kitų vietovių lietuviai užsisakinėja bilietus į Margočio spalio 24 d. Chicagoje rengiamą koncertą. Koncerto programoje: simfoninis orkestras, diriguoja Dariaus Lapinsko, solistė Aldona Stempužienė ir pianistė Aldona Kepalaitė.

* DR. AL. RAČKUS, pasižymėjęs lietuvių visuomenėje senosios išeivijos gydytojas, uolus spaudos bendradarbis, mirė spalio 9 d. Chicagoje sulaukęs 72 m. amžiaus. Palaidotas Šv. Kazimiero kapinėse spalio 13 d.

* PIANISTAS ANTANAS SMETONA Šveicarijoje įvykusiame tarptautiniame muzikos festivalyje iš 61 dalyvavusių laimėjo ketvirtą vietą.

Ta proga šveicarų laikraštis "Journal de Geneve" rašo, kad

CHICAGO

* TADAS TALLAT-KELPŠA gyv. 4242 S. Maplewood Ave., Chicago, Ill. sunegalavo ir yra paguldintas Šv. Kryžiaus ligoninėje kamb. 622 Dr. Tumasonio priežiūroje. Draugai ir vienminčiai kviečiami aplankyti.

SKUBĖKIME BAIGTI BENDRUOMENĖS VAJŲ

LB Chicago Apygardos valdyba apylinkių valdybas prašo Bendruomenės mėnesio vajų suintensyvinti, paskubinti ir jį baigti iki šių metų lapkričio mėn. 1 dienos. Apylinkių valdybų narius, vajeus talkininkus ir aukų rinkėjus prašome atidėti į šalį visus kitus organizacinius įsipareigojimus ir visomis jėgomis dar porą savaitę padirbėti sėkmingam Bendruomenės vajeus užbaigimui.

Visus lietuvius nuoširdžiai kviečiame realiai prisidėti prie

MARGUČIO DIDYSIS KONCERTAS

1965 M. SPALIO 24 D., SEKMADIENĮ, 3 VAL. P. P.

Marijos aukštesniosios mokyklos salėje.

Pirmą kartą Chicagoje bus atlikti kompozitoriaus Dariaus Lapinsko kūriniai.

Programoje: DARIAUS LAPINSKO diriguojamas simfoninis orkestras.
ALDONA STEMPUŽIENĖ, mezzosopranas.
ALDONA KEPALAITĖ, pianistė.

Bilietai iš anksto gaunami: Marginių prekyboje, 2511 W. 69th Street, telefonas PR 8-4585; Margočio raštinėje, 6755 So. Western Avenue, telefonas GR 6-2242.

VISI KVIEČIAMI ATsilankyti.

Lietuvybės išlaikymo uždavinių vykdymo ir pagal išgales Bendruomenei skirti savo auką. Jokia auka, kad ir kaip kukli ji bebūtų, nėra permaža.

Bendruomenės darbų gausumas ir ribotas aktyvių darbuotojų skaičius tokiu trumpu laiku neleidžia aplankyti asmeniškai kiekvieno aukotojo, nors turimomis jėgomis atliekame viską, ką galime. Nelaukite kol būsite aplankytas. Siųskite auką savo LB apylinkės valdybos kasininkui arba bet kuriam jos nariui. Jeigu apylinkės valdybos pareigūnų adresu neturite, aukas siųskite LB Chicago Apygardos valdybos kasininkui šiuo adresu:

Kostas Dočkus, 1901 So. 49 Court, Cicero 50, Ill. Tel. CL 2-4410.

Siųsdami nurodykite savo adresą ir kuriai LB apylinkėi priklausote. Apygardos valdyba Jūsų gautos aukos sutartą procentą apylinkės valdybai grąžins. Nesvarbu kokiam Bendruomenės pareigūnui Jūs auką įteiksite, ji nu eis ten kur reikia, pagal iš anksto tarp Bendruomenės institucijų padarytus susitarimus.

Chicago Apygardos valdyba yra išsiuntusi asmeniškų laiškus visiems profesionalams ir kitiems pasiturintiems lietuviams. Atsiliepusiųjų skaičius iki šiol tesudaro tik tris procentus. Dar kartą primename ir prašome juos paremti Bendruomenės darbus lietuviybės išlaikymo srityje, nesumesti laiškų į šiukšlių dėžes bet, kad ir kuklia auka į juos atsiliepti.

Sunkus, nedėkingas ir varginantis yra lietuviybės išlaikymo darbas. Bet tai yra šventa kiekvieno lietuvi pareiga. Atlikdme ją visi!

LB Chicago Apygardos Valdyba

* MIKALOJAUS KONSTANTINO ČIURLIONIO minėjimas, rengiamas A.L. Daillininkų Sąjungos, įvyks Jaunimo Centre didžiojoje salėje š.m. spalio mėn. 16 d. 7:30 v.v. Ilustruotą paskaitą apie M. K. Čiurlionio kūrybą skaitys tos srities žinovas dail. A. Rinkštelė.

Kadangi paskaita ties Čiurlionio kaip muziko ir kaip tapytojo pasaulį, tai pilnesniam kūrybos pa vaizdavimui, pianistas Motekaitis išpildys keletą Čiurlionio kūrinių fortepijone. Laukiama gausaus mūsų visuomenės atsilankymo. Įėjimas laisvas.

LIETUVIŲ FONDO
PAGRINDINIO KAPITALO
INVESTAVIMAS

Kadangi LF pinigai yra lietuvių visuomenės suaukoti, tad ji privalo žinoti, kur tie pinigai laikomi ir kaip jie investuoti. Iki šiol visas LF kapitalas buvo laikomas taupymo kasose, dėlto LF T-ba gavo daug "pylos" šių ir praėitų metų LF narių suvažiavimuose. Daugumas narių reikalavo, kad pinigai būtų saugiai investuoti, nes laikant taupymo kasose LF kapitalo vertė krenta kasmet ir, sakykim, už 10 metų LF kapitalo vertė gali nukristi daugiau negu 25%, o tuo tarpu taupymo kasos temoka tik 4-4 1/4 dividendais. Tuo tarpu, kai investavus į nekilnojimą turtą ar akcijas, kasmetiniai procentai yra daug didesni, tarp 8-12% pelno ir šalia to kapitalo vertė kyla kasmet, nekrenta, kaip yra supinigais bankuose. Visos amerikietiškos labdaros organizacijos ir įvairūs fondai savo pinigus investuoja saugiai, kad gauti didesnę pelną ir apsaugoti kapitalą nuo vertės sumažėjimo.

LF Taryba tai turėjo galvoje nuo pat pradžios ir atidžiai sekė investavimą reikala, studijavo, tam pasikviesdama investicijų specialistus. Su investavimu ne-

PASKIRTA KURYBINE STIPENDIJA

Vienas iš pagrindinių Santaros - Šviesos Federacijos tikslų yra lietuvių individualiosios kūrybos skatinimas ir ugdymas.

Grožinės literatūros knygų ir "Metmenų" žurnalo leidimu, dailės parodų, koncertų, literatūros vakarų ruošimu Santaros - Šviesos Federacija stengiasi sukurti tokią aplinką, kurioje mūsų individualūs kūrėjai galėtų bendrauti ir dalintis savo kūryba su visa lietuviškąja bendruomene. Šiandien į šių pastangų eilę Santaros - Šviesos Federacija įjungia dar vieną užsimojimą -- įsteigimą pirmosios išeivijoje kūrybinės stipendijos.

Ši kūrybinė stipendija tikimasi, kad ir neilgam laikui atpalaiduos kūrėją nuo jo kasdieninio darbo ir suteiks jam galimybes atsidėti vien kūrybinėm pastangom. Kūrybinė stipendija tebūna maža Santaros - Šviesos Federacijos duoklė lietuvių kūrybiniam gyvenimui. Stipendijos suma yra \$2,500.

Rašytojo Mariaus Katliškio įnašas į lietuvių literatūrą yra nepaprastai reikšmingas, tad Santaros - Šviesos Federacija įvertindama jo kūrybinį genijų, skiria jam kūrybinę stipendiją.

skubėjo, nes norėjo būti atsargi su visuomenės pinigais. Po kelių metų studijų priėjo prie nuomonės, kad dalimis pinigų reikia investuoti. LF T-ba su investicijos

komisija 1964 m. rugsėjo mėn. 23 d. nutarė laikyti šiu principų investuojant LF kapitalą: 1. į saugias akcijas (bluechips) apie 70% LF kapitalo, taupymo kasose lai-

A. SMETONOS

MONOGRAFIJA,

parašyta A. Merkelio,

sukėlė didelį tuo leidiniu susidomėjimą. Veikalas plačiai pasklido lietuvių visuomenėje, spaudoje komentuojamas, nagrinėjamas jo gerosios pusės ir iškeliami trūkumai.

Liko nedidelis to veikalo kiekis dar neišplintintas.

Kol dar ne vėlu, užsisakykite tą didelio formato, 786 psl., kietais viršeliais leidinį, siunčiant čeki ar pašto perlaidą:

K. POCIUS
3908 Fir Street
East Chicago, Indiana 46313

arba

DIRVA
6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

KAINA — 12,50 DOL.

kyti apie 20% ir į nekilnojimąją turtą investuoti apie 10% LF pagrindinio kapitalo.

LF Investacijos K-jai rekomendavus LF T-ba 1965 m. rugsėjo mėn. 15 d. vieningai nutarė, kad LV V-ba investuotų 101 tikstantį į saugias akcijas (blue chips) per "White, Weld & Co.", kurios centras yra New Yorke. Šita investacijos K-ja yra didelė ir priima tik dideles pinigų sumas. Kasmet ta K-ja savo investicijoms padaro pelno apie 12-15% tad ir L. Fondas po metų turės turėti gražus pelno. LF T-ba per LF V-bą tiesiogiai kontroliuoja šią investaciją ir "White, Weld & Co." vykdo tuoj visus LF nurodymus. Jeigu LF T-ba ir V-ba priėjo prie vieningos nuomonės dėl šio investavimo, galia užtikrinti liet. visuomenę, kad tai padarėme saugiai, atsargiai ir gana pelningai. Tokius pranešimus, viešus, duosime dažniau.

LF T-bos ir V-bos pirm.
A. Razma

AKČIOS

"Lietuva priimta į Jungtines Tautas" taip skelbia ką tik pasirodęs naujas Akėčių numeris. Šiuo rašiniu propaguojama jaunųjų newyorkiečių organizuojama manifestacija lapkričio 13-ją.

Šis Akėčių Nr. 3 (4) yra 12 puslapių, talpinąs daug tų bei eiliuotų rašinių. Gausiai iliustruotas aktualiais vaizdais.

Leidiny spausdintas ofsetu trimis spalvomis. Akėčių adresas: 84-20 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. 11421.

BONOSKIS "RAŠO"

KNYGĄ APIE
LIETUVĄ...

Šią vasarą daugiau kaip keturis mėnesius Lietuvoj viešėjo Pilypas Bonoskis (Philip Bonosky) iš New Yorke. Iš Vilniaus iškilmingai išlydimas, Bonoskis pasisakė, kad rinkęs medžiagą knygai apie Lietuvą angliškai tepskaitantiems amerikiečiams. Knygos tikslas esąs -- parodyti amerikiečiams, kad Lietuvoj gyvenimas vyksta normalia kūrybine vaga. Amerikoje anglų kalba beveik nesą išleista nė vienos knygos apie Lietuvą, tad jis pasiryžęs tą spragą užpildyti.

Boiševikišinė spauda Vilniuje -- ne tik lietuvių, bet rusų ir lenkų kalbomis leidžiamoji -- garsina Bonoskį, kaip "pažangų Amerikos rašytoją". Amerikiečių rašytojų ir šiaip Amerikos literatūrą pažįstančiųjų sluoksniuose toks rašytojas -- Bonoskis -- nežinomas. Net ir tarp Amerikos komunistų spaudą pažįstančiųjų Bonoskio, kaip rašytojo, vardas nėra itin garsus. Ne iš vardo, o asmeniškai jis geriau pažįstamas New Yorke-Brooklyno bolševikuojančiųjų, apie Laisvę besispietiančiųjų pagyvenusių lietuvių tarpe. Jis ten lankosi kaip pranašas iš amerikiečių komunistų sluoksnių, prie lietuvių prisiskyręs ar priskirtas todėl, kad jėrai buvę imigrantai iš Lietuvos, būtent, iš Radviliškio. Bet nevadovaujančiųjų laisviečių tarpe jis žinomas ne pavarde, o tikslai kaip "mūsų žydėlis".

Bonoskio šimtinis apsilankymas Lietuvoj buvo jau trečias. Pirmas kartas buvo 1959 metais, antras -- 1960. Tada buvo tik po porą savaitę. Kiekvieną kartą sakosi daug įdomaus patyręs. Šį kartą giria lietuvių literatūrą, dramaturgiją, kinematografiją, bet pasisakė, kad lietuviškai nesupranta ir sprendžia tik iš vertimų į anglų kalbą, kurių tačiau nepamiršo, nei kiek jų skaitė, nei kokių.

Neišstare, kokių būdu ir medžiagą knygai rinko, per vertėjus tesusikalbėdamas, iš aplinkybių spręstina, kad galėjo surinkti tik kompartijos centre parašytų ir į anglų kalbą išverstų straipsnių pluoštą, kuriuos belieka Amerikoje, pridėjus savo pavarde, išspausdinti. (Tokių būdu parašytos A. Bimbos ir A. Margerio knygos lietuviškai).

Pats Bonoskis per tuos mėnesius Lietuvoj rašė ne knygą apie Lietuvą, o straipsnius apie Ameriką, aiškindamas, kokia ji netekusi. Tie straipsniai buvo išversyti į lietuvių ir į rusų kalbas ir spausdinti ne tik Tiesos, bet bent vienas net ir Izvestijose Maskvoje. Taip šis Amerikos pilietis užsidirbo kelių mėnesių atostogas "tėvų gimtajam krašte". (E)

Solistė Rita Česnaitė spalio 30 d. Los Angeles Lietuvių Tautiniuose Namuose rengiamame Dirvos sukakčiai atžymėti jubiliejiname vakare išpildys dalį meninės programos. Los Angeles ir apylinkių lietuviai kviečiami šį vakarą dalyvauti.

A. L. T. Sąjungos Los Angeles skyrius ir DIRVOS skaitytojai

DIRVOS 50 METŲ
veiklos sukakčiai paminėti rengia

JUBILIEJINĮ VAKARĄ

kuris įvyks spalio 30 d. 8 val. vak. Lietuvių Tautinių Namų salėje, 3356 Glendale Blvd. Los Angeles 39, Calif.

Kviečiame visus Los Angeles lietuvius šiame jubiliejiname vakare dalyvauti.

Įėjimas ir vaishės: \$2.50, studentams \$1.00.

ALT S-gos Los Angeles skyr. valdyba
ir DIRVOS skaitytojai